

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Cenzurno-podjetje Slovenski poročevalec - Direktor: Radi Janžura - Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica 4t, 1/II, telefon 23-522 do 23-526 - Oglasni oddelek: Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 - Poštni predal št. 29 - Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana 580-704/1-267 - Mesečna naročnina 230 din

PREPREČEVANJE NENADNIH NAPADOV

Prvi dan konference v Ženevi

V uvodnih govorih sta prišli do izraza različni mnenji Vzhoda in Zahoda — Ameriški delegat vztraja pri tem, da mora biti konferenca tehničnega značaja, sovjetski pa, da mora obravnavati politične probleme

ZENEVA, 10. nov. (Reuter). V Ženevi se je danes začela konferenca o ukrepih za zmanjšanje nevarnosti pred nenadnim vojnim napadom. Konferenci prisostvujejo predstavniki petih zahodnih in pet vzhodnih držav. To so ZDA, Velika Britanija, Francija, Kanada, Italija in Sovjetska zveza, Poljska, Češkoslovaška, Romunija ter Albanija.

Konferenco je odprl šef ameriške delegacije Foster. V govoru, ki ga je imel ob tej priložnosti, je Foster poudaril, da se mora na tej konferenci proučiti med drugim tudi vpliv, ki ga imajo na to vprašanje sodobni dosežki v oborožitvi. Dodal je, da konferenca potrjuje sprejem procedure, ki bo po njegovem mnenju omogočila, da bo prišlo do objektivne znanstvene analize tehničnih podatkov, ki so v zvezi s problemom nenadnega napada.

Foster je zatem izrazil mnenje, da bodo na ta način lahko vlade posameznih držav razpolagale s objektivnimi informacijami o možnostih, omejitvah in zahtevah za podvzemanje korakov proti nenadnemu napadu. Foster je izjavil, da so bili dosedanjí napori za doseg splošnega razuma na političnem nivoju o ukrepih za zmanjšanje nevarnosti pred nenadnim napadom oziroma, da bi prišlo do ukrepov v kontrolni razorožitve, brezuspešni. Šef ameriške delegacije je izjavil, da se mora na ženevskih razgovorih upoštevati rezultat sodobnega napredka pri izpolnjevanju oborožitve kot tudi, kakšni so izgleidi v tem pogledu za bodočnost. Foster je dalde dejal, da se mora na tej konferenci razpravljati o naslednjih vprašanjih: kakšne tehnike in sredstev se lahko poslužuje moderna znanost za opazovanje in poročanje o instrumentalnih nenadnega napada in kakšne so njene možnosti ter omejitve. Kakšni so bili rezultati nadzorstva pri raznih instrumentalnih nenadnega napada in na kakšen način bi to nevarnost lahko zmanjšali?

Zatem je govoril šef sovjetske delegacije Kuznecov. Izjavil je, da je edina možna rešitev v sedanjem svetovnem položaju popolna prepoved nuklearne oborožitve, uničenje vseh rezerv, odstranitev vojaških oporišč na tujih ozemljih in zmanjšanje vseh oboroženih sil. Kuznecov je dejal, da je vprašanje nenadnega napada vprašanje nove vojne, ki bi prinesla mnogo večje opustošenje kot druga svetovna vojna in morda tudi popolno uničenje. Šef sovjetske delegacije je nadalje izjavil, da je najvažnejše vprašanje za vse narode preprečitev vojne in da je dolžnost vseh vlad preprečiti splošnega puščanja in nenadnega napada. Izjavil je, da je Sovjetska zveza za pobornik sklicanja konference in prebral pismo sovjetskega premiera Hruščeva predsedniku ZDA, ki predlaga ženevski sestanek. Na koncu je dejal, da bodo delegacije vzhodnih držav napravile vse, da bi konferenca uspela. Po enournem zasedanju je bil prvi sestanek te konference končan. Prihodnji sestanek je napovedan za jutri dopoldne. Nekaj pred začetkom konference za preprečitev nenadnega napada sta se davi sestala šefa sovjetske in ameriške delegacije — Kuznecov in Foster. Temu privatnemu sestanku je prisostvoval tudi posebni predstavnik generalnega sekretarja OZN na teh razgovorih Narajan. Kot se je zvedelo v dobro obveščenih krogih, sta se Kuznecov in Foster pogovarjala med drugim o proceduralnih vprašanjih. Po dosedanjih izjavah posameznih udeležencev te konference kaže dvoje mišljenj o njenih nalogah. Sovjetska zveza meni, da mora konferenca izdelati praktične predloge za ukrepe za preprečitev nenadnega napada v zvezi z določenimi koraki za razorožitev. Vodja sovjetske delegacije namestnik sovjetskega zunanjega ministra Kuznecov, je po prihodu v Ženevo izjavil, da te razgovore povezuje z ostalimi ukrepi za razorožitev. Po zahodnih glediščih naj bi bila prvi korak v teh razgovorih izmenjava informacij o orožju in vojaškem potencialu obeh strani. Zatem naj bi prišlo do razprave o instrumentalnih, ki lahko pripomorejo, da bi se vsaka stran zavarovala pred morebitnimi tajnimi pripravami za nenadni napad druge strani. Seje rezultati teh razgovorov bi se lahko uporabili na konferenci politikov. Medtem ko smatrajo zahodne delegacije to konferenco za izključno tehnično, pa jo ZSSR in ostale vzhodnoevropske države povezujejo z ukrepi razorožitve in s sedanjimi razgovori o prenehanju nuklearnih eksperimentov.

Ob 15. letnici Slovenske profitašistične ženske zveze je generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito poslal Zvezi ženskih društev Slovenije naslednje pismo: »Prisrčno se zahvalujem za pozdrave udeleženk na proslavi 15-letnice Zveze antifasišističnih žen Slovenije. Ko proslavljam tako pomemben dogodek iz slavnih dni narodnoosvobodilne vojne, so žene Slovenije kakor tudi vse Jugoslavije zares lahko ponosne na svojo udeležbo in prispevek v borbi naših narodov za svojo osvoboditev, za uresničenje načela enakopravnosti, bratstva in enotnosti ter idej socializma v naši državi. Za te ideale je dalo življenje nešteto naših žen, ki smo jim dolžni zahvalo in spoštovanje. Ob tej priložnosti pošiljam pozdrave udeleženkam proslave, po njih pa vsem ženam Slovenije ter jim želim mnogo uspeha tudi danes pri plemenitem delu graditeljev socialistične družbe in vzgojiteljev novih generacij po svetlih tradicijah Zveze antifasišističnih žen Slovenije.

Aman, 10. nov. (Reuter - AP). Jordanski kralj Husein je danes opoldne odpoval iz Amana v Evropo na počitnice, vendar se je že po dveh urah in pol poletja z letalom, ki ga je sam pilotiral, vrnil v Aman. Po vrnitvi v Aman je kralj Husein izjavil po radiu, da so ga nad sirekim ozemljem napadli lovci ZAR in ga hoteli prisiliti, da bi pristal na letališču v Damasku. Kralj Husein je takoj sklical nujen sestanek vlade za jutri pa je določeno zasедanje jordanskega parlamenta. Prav tako so odredili, da bodo jutri v vsej Jordaniji zaprte šole, uradi in trgovine z obrazložitvijo, da je treba proslaviti kraljevo vrnitev. Jordanska vlada je uvedla cenzuro na časopisna poročila. Poročajo, da je bil o tem slučaju podrobno obveščen predstavnik OZN v Amanu Spinelli. **Kairo, 10. nov. (Radio Kairo).** Pristojne vojaške oblasti ZAR so demantirale jordansko sporočilo, da bi bila lovka letala ZAR spremljala danes letalo jordanskega kralja Huseina, ter ga skušala sestreliti. V sporočilu je rečeno, da je jordansko vojaško letalo preletelo sirske meje brez predhodnega dovoljenja. Pilot jordanskega letala ni hotel pristati v Damasku, da bi dal potrebno izjavo, ki bi mu omogočila nadaljevanje poti, ampak je izjavil, da se bo vrnil v Jordanijo. Tečaj so ga letala ZAR spremljala, dokler ni zapustil sirskega zračnega prostora. Pri tem ga niso vznemirjala.

HUSEIN SE JE VRNIL V AMAN

tri pa je določeno zasédanje jordanskega parlamenta. Prav tako so odredili, da bodo jutri v vsej Jordaniji zaprte šole, uradi in trgovine z obrazložitvijo, da je treba proslaviti kraljevo vrnitev. Jordanska vlada je uvedla cenzuro na časopisna poročila. Poročajo, da je bil o tem slučaju podrobno obveščen predstavnik OZN v Amanu Spinelli. **Kairo, 10. nov. (Radio Kairo).** Pristojne vojaške oblasti ZAR so demantirale jordansko sporočilo, da bi bila lovka letala ZAR spremljala danes letalo jordanskega kralja Huseina, ter ga skušala sestreliti. V sporočilu je rečeno, da je jordansko vojaško letalo preletelo sirske meje brez predhodnega dovoljenja. Pilot jordanskega letala ni hotel pristati v Damasku, da bi dal potrebno izjavo, ki bi mu omogočila nadaljevanje poti, ampak je izjavil, da se bo vrnil v Jordanijo. Tečaj so ga letala ZAR spremljala, dokler ni zapustil sirskega zračnega prostora. Pri tem ga niso vznemirjala.

Sklep o podelitvi letošnjih Žagarjevih nagrad

Svet za šolstvo LRS je večeraj na 14. seji sklenil podeliti letošnje Žagarjeve nagrade sledečim najzaslužnejšim prosvetnim delavcem. Tri prve nagrade po 100 tisoč din bodo prejeli: **Draga Humeč**, direktor učiteljskega v Mariboru. Njeno pedagoško delo se odlikuje ne le v šoli, temveč v vsej republikni in državni. Na učiteljski je ustvarila zgleden pedagoški aktiv, zaradi česar se je učno-vzgojni uspeh dijakov kvalitativno zboljšal. Povezanost šole s terenom in družbenim življenjem je izraz njenih prizadevanj. Preuredila je vadnico v osemletno šolo, ki pomeni za učitelje svoje Slovenije žarišče pedagoške prakse. **Pavel Kupaver**, profesor v Ljubljani. Njegovo šolsko delo je uspešno ter ustreza v metodičnem, strokovnem in vzgojnih pogledu vsem zahtevam sodobnega pouka. Zlasti je pomembno njegovo delo med šolsko mladino, ki jo vodi na geografske izlete, smučarske tečaje in na taborjenja. Vodi tudi mladinski astronomski observatorij ter se ukvarja s speleologijo in glaciologijo. Uživa sloves kot uspešen ljudnoznanstveni pisatelj s področja naravoslovnih ved. **Dr. Franc Sušnik**, ravnatelj gimnazije v Ravnah. Po njegovi zaslugi je zrasla ravnjska gimnazija in dobila novo šolsko stavbo. S svojo značilno osebnostjo in sposobnostjo je znal pri svojem neutrudnem delu povežati vse činitele v vzgojno - izobraževalnih prizadevanjih. Uspešen razvoj ravnjske gimnazije, skrb za učitelje in dijake, ustanovitev in razvoj študijske knjižnice in tehnične muzeja, pospeševanje prosvetnega in kulturnega življenja na Koroskem, povezovanje teh ustanov z življenjem in ljudmi v okolju - vse to so rezultati njegovega dela. Šest drugih nagrad po 50.000 dinarjev dobijo: **Simon Goršek**, direktor ste-

Tri pa je določeno zasédanje jordanskega parlamenta. Prav tako so odredili, da bodo jutri v vsej Jordaniji zaprte šole, uradi in trgovine z obrazložitvijo, da je treba proslaviti kraljevo vrnitev. Jordanska vlada je uvedla cenzuro na časopisna poročila. Poročajo, da je bil o tem slučaju podrobno obveščen predstavnik OZN v Amanu Spinelli. **Kairo, 10. nov. (Radio Kairo).** Pristojne vojaške oblasti ZAR so demantirale jordansko sporočilo, da bi bila lovka letala ZAR spremljala danes letalo jordanskega kralja Huseina, ter ga skušala sestreliti. V sporočilu je rečeno, da je jordansko vojaško letalo preletelo sirske meje brez predhodnega dovoljenja. Pilot jordanskega letala ni hotel pristati v Damasku, da bi dal potrebno izjavo, ki bi mu omogočila nadaljevanje poti, ampak je izjavil, da se bo vrnil v Jordanijo. Tečaj so ga letala ZAR spremljala, dokler ni zapustil sirskega zračnega prostora. Pri tem ga niso vznemirjala.

Svet za šolstvo LRS je večeraj na 14. seji sklenil podeliti letošnje Žagarjeve nagrade sledečim najzaslužnejšim prosvetnim delavcem. Tri prve nagrade po 100 tisoč din bodo prejeli: **Draga Humeč**, direktor učiteljskega v Mariboru. Njeno pedagoško delo se odlikuje ne le v šoli, temveč v vsej republikni in državni. Na učiteljski je ustvarila zgleden pedagoški aktiv, zaradi česar se je učno-vzgojni uspeh dijakov kvalitativno zboljšal. Povezanost šole s terenom in družbenim življenjem je izraz njenih prizadevanj. Preuredila je vadnico v osemletno šolo, ki pomeni za učitelje svoje Slovenije žarišče pedagoške prakse. **Pavel Kupaver**, profesor v Ljubljani. Njegovo šolsko delo je uspešno ter ustreza v metodičnem, strokovnem in vzgojnih pogledu vsem zahtevam sodobnega pouka. Zlasti je pomembno njegovo delo med šolsko mladino, ki jo vodi na geografske izlete, smučarske tečaje in na taborjenja. Vodi tudi mladinski astronomski observatorij ter se ukvarja s speleologijo in glaciologijo. Uživa sloves kot uspešen ljudnoznanstveni pisatelj s področja naravoslovnih ved. **Dr. Franc Sušnik**, ravnatelj gimnazije v Ravnah. Po njegovi zaslugi je zrasla ravnjska gimnazija in dobila novo šolsko stavbo. S svojo značilno osebnostjo in sposobnostjo je znal pri svojem neutrudnem delu povežati vse činitele v vzgojno - izobraževalnih prizadevanjih. Uspešen razvoj ravnjske gimnazije, skrb za učitelje in dijake, ustanovitev in razvoj študijske knjižnice in tehnične muzeja, pospeševanje prosvetnega in kulturnega življenja na Koroskem, povezovanje teh ustanov z življenjem in ljudmi v okolju - vse to so rezultati njegovega dela. Šest drugih nagrad po 50.000 dinarjev dobijo: **Simon Goršek**, direktor ste-

Sklep o podelitvi letošnjih Žagarjevih nagrad

Svet za šolstvo LRS je večeraj na 14. seji sklenil podeliti letošnje Žagarjeve nagrade sledečim najzaslužnejšim prosvetnim delavcem. Tri prve nagrade po 100 tisoč din bodo prejeli: **Draga Humeč**, direktor učiteljskega v Mariboru. Njeno pedagoško delo se odlikuje ne le v šoli, temveč v vsej republikni in državni. Na učiteljski je ustvarila zgleden pedagoški aktiv, zaradi česar se je učno-vzgojni uspeh dijakov kvalitativno zboljšal. Povezanost šole s terenom in družbenim življenjem je izraz njenih prizadevanj. Preuredila je vadnico v osemletno šolo, ki pomeni za učitelje svoje Slovenije žarišče pedagoške prakse. **Pavel Kupaver**, profesor v Ljubljani. Njegovo šolsko delo je uspešno ter ustreza v metodičnem, strokovnem in vzgojnih pogledu vsem zahtevam sodobnega pouka. Zlasti je pomembno njegovo delo med šolsko mladino, ki jo vodi na geografske izlete, smučarske tečaje in na taborjenja. Vodi tudi mladinski astronomski observatorij ter se ukvarja s speleologijo in glaciologijo. Uživa sloves kot uspešen ljudnoznanstveni pisatelj s področja naravoslovnih ved. **Dr. Franc Sušnik**, ravnatelj gimnazije v Ravnah. Po njegovi zaslugi je zrasla ravnjska gimnazija in dobila novo šolsko stavbo. S svojo značilno osebnostjo in sposobnostjo je znal pri svojem neutrudnem delu povežati vse činitele v vzgojno - izobraževalnih prizadevanjih. Uspešen razvoj ravnjske gimnazije, skrb za učitelje in dijake, ustanovitev in razvoj študijske knjižnice in tehnične muzeja, pospeševanje prosvetnega in kulturnega življenja na Koroskem, povezovanje teh ustanov z življenjem in ljudmi v okolju - vse to so rezultati njegovega dela. Šest drugih nagrad po 50.000 dinarjev dobijo: **Simon Goršek**, direktor ste-

SIVE TRIGLAVSKE STENE JE POBELIL ŽE PRVI SNEG — (Foto: Ferdo Premru)

Zbor tržaške SPZ

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

TRST, 10. nov. (Po telefonu.) Včeraj je bil v Gregorčičevi dvorani v Trstu občni zbor Slovenske prosvetne zveze, ki združuje 17 prosvetnih društev iz Trsta, okolice in okoliških občin. Delegati vseh društev so živahno posegali v diskusijo o poročilu tajnika Zveze Edvina Svaba, ki je orisal delovanje te najmočnejše slovenske prosvetne organizacije na Tržaškem, poudaril uspehe in pomanjkljivosti, predvsem pa nakazal smerice za bodoče delovanje. Pri tem je zlasti omenil važnost mladine, ki se je v prosvetno delo že v veliki meri vključila, toda za njeno večje in uspešnejše delovanje bodo potrebni v prvi vrsti sodobnejši prijem in načini dela.

kanskega dvostranskega odbora ob zunanji podpori socialistnih demokratov. Kljub temu pa jim bosta za dosega absolutne večine manjkala še dva glasova. P. L.

Občni zbor, ki mu je predsedoval prof. Andrej Budal, je pozdravil predsednik osrednje slovenske manjšinske organizacije Slovenske kulturno-gospodarske zveze dr. Jože Devkleva, dalje zastopnik Slovenske ljudske prosvete iz Trsta, a med povabljenimi so bili tudi predstavniki Slovenske prosvetne zveze iz Gorice ter Svoboda iz Ljubljane in Nove Gorice, pozdravne brzojavke pa sta poslali Zveza slovenskih organizacij iz Celovca in Svoboda iz Kopra. Občni zbor je izvolil novo vodstvo Zveze, ki mu bosta tudi v bodoče na čelu prof. Budal kot predsednik in Edvin Svab kot tajnik.

Brzojavke in čestitke

BEOGRAD — Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal švedskemu kralju Gustavu Adolfu ob njegovem rojstnem dnevu, ki je obenem tudi švedski nacionalni praznik, naslednjo brzojavko: »Ob rojstnem dnevu Vašega veličanstva Vas prosim, da sprejmete moje iskrene čestitke in najlepše želje za Vašo osebno srečo in blaginjo švedskega naroda.«

Delegacije in obiski

Pariz, 10. nov. (Tanjug). V okviru velikih proslav 40-letnice premirja in zavezniške zmage iz prve svetovne vojne so danes delegacije bivših francoskih in jugoslovanskih borcev obiskale veliko vojaško pokopališče Thier, nedaleč od Pariza in položile vence na grobove srbskih vojakov. Polaganju vencev so s francoske strani prisostvovali predstavniki ministrstva za vojsko in bivših borcev ter delegacije združenja bivših borcev in »Poilus d'Orient«. Z jugoslovanske strani je poleg delegacije Zveze borcev prisostvoval veleposlanik v Parizu dr. Radivoj Uvalič s člani vojaške misije.

Delegacije in obiski

Pariz, 10. nov. (Tanjug). V okviru velikih proslav 40-letnice premirja in zavezniške zmage iz prve svetovne vojne so danes delegacije bivših francoskih in jugoslovanskih borcev obiskale veliko vojaško pokopališče Thier, nedaleč od Pariza in položile vence na grobove srbskih vojakov. Polaganju vencev so s francoske strani prisostvovali predstavniki ministrstva za vojsko in bivših borcev ter delegacije združenja bivših borcev in »Poilus d'Orient«. Z jugoslovanske strani je poleg delegacije Zveze borcev prisostvoval veleposlanik v Parizu dr. Radivoj Uvalič s člani vojaške misije.

Izmena za čred JLA

BEOGRAD, 10. nov. (Tanjug). Devetega novembra so izmenjali del oddreda JLA v sestavi sil OZN v Egiptu. Izmenjani del oddreda JLA, ki je bil na Sinajskem polotoku šest mesecev, je davi odpotoval v domovino z motornoladjo »Jugoslavija«.

Diplomatska kronika

BEOGRAD — Predsednik zveznega zbora zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković je sprejel danes na vladnostni obisk novega italijanskega veleposlanika Francesca Cavallettija.

Raznolika reakcija

Najnovije ukrepe britanske uprave na Cipru so sprejeli v Londonu s precejšnjo skepsjo

LONDON, 10. nov. (Tanjug, Reuter, AFP). Najnovije ukrepe britanske vlade na Cipru, ki je sklenila oborožiti britanske civiliste, so v Londonu sprejeli s precejšnjo skepsjo. Jasno je samo to, da vladni načrt za Ciper ni uspel.

Kar zadeva prihodnost otoka, so v Londonu mnenja zelo razdeljena. Medtem ko nameravajo nekateri konservativni krogi predlagati v parlamentu postavitev vojaškega guvernerja za otok, izraža javnost — kakor uglašiva davišnji »Manchester Guardian« — vse večji strah, da se ne bi položaj še poslabšal z nesmiselnim bojem proti vsemu otokskemu prebivalstvu. Tako je »Manchester Guardian« davil ostro kritiziral mnenje »Sunday Timesa«, ki meni, da »grško prebivalstvo na Cipru ni samo nedolžni opazovalec, in opozoril na nevarnost, da krogi, ki zahtevajo osterje vojaške in policijske ukrepe na otoku, dejansko poglabljajo prepad med prebivalstvom in upravo.

Gladovna stavka alžirskih zapornikov v Franciji

Pariz, 10. nov. (Tanjug). Po dvajsetdnevnih gladovnih stavkah so francoske oblasti aretirane mu alžirskemu ministru Rabahu Bitatu danes odobrile vse olajšave, ki pripadajo političnim zapornikom. Kljub temu je podpredsednik alžirske vlade Ben Bela s tremi tovariši ni hotel prekiniti svoje gladovne stavke, ki jo je začel pred dvema tednoma v znak solidarnosti s stavko Bitata, za ostale iste olajšave za vse alžirske zapornike. Po začetku gladovne stavke Ben Bela pred 20 dnevi, je začel zavračati hrano še 20 alžirskih aktivistov aretiranih nedavno v Franciji. Danes so se temu stavkovnemu gibanju pridružili vsi Alžirci po pariških zaporih.

VREME

Stanje 10. novembra: Zelo hladen zrak se v višinah pomika iznad severovzhodnega Atlantika proti Alpam in zahodnemu Sredozemlju. V zvezi s tem je pričakovati v severnem Sredozemlju razvoj snežnega področja nizkega zračnega pritiska. Napoved za torek: Oblačno vreme. Vmes nekaj padavin, ki bodo pozneje v zahodni Sloveniji olajšane. Temperatura bo še brez znanih sprememb.

S SEJE SVETA ZA ŠOLSTVO LRS

Načrt za izobraževanje odraslih

Svet je odobril več pravilnikov in nov šolski koledar ter imenoval pedagoške svetnike

Ljubljana, 10. nov. Pod predsedstvom *Vladka Majhna* je Svet za šolstvo LRS na današnji seji obravnaval več osnutkov predpisov in pravilnikov s področja šolstva. Najprej je obravnaval in s dopolnitvami sprejel nov učni načrt za odrasle na stopnji višjih razredov osnovne šole. Na vseh dosedanjih šolah za odrasle smo doslej uporabljali učne načrte rednih šol. Za nekatere izmed teh šol smo sicer imeli učne načrte že prilagojene sobnim potrebam, zlasti na tistih šolah s skrajšano učno obveznostjo, ki jih obiskujejo borci in aktivisti, vendar so bili ti programi še preveč podobni programom rednih šol. Učna snov je vsebovala mnogo podrobnosti, ki odraslemu človeku niso potrebne. Ti načrti niso nudili dovolj tistega znanja, ki je potrebno odraslemu človeku v današnji

družbeni stvarnosti za delo v ustanovah in podjetjih ter v družbenem upravljanju. Tak način študija je kandidate utrujal ter je bil zanje suhoparen in nezanimiv. Sprejeti učni program bo odpravil te napake in omogočil takšne metode dela v šolah za odrasle, ki gojijo organizirano, sistematično in kontinuirano delo, kakor tudi širino in aktualnost vsebine. Učni načrt je takšen, da ga bodo lahko izvajale vse popolne osnovne šole, ki bodo tako mogle zagotoviti temeljno obvezno izobrazbo vsem, ki se bodo hoteli izobraževati. Za to delo bo moral Zavod za izobraževanje odraslih pripraviti s pedagoškimi strokovnjaki podrobna metodna in didaktična navodila za učni kader ter primerne priročnike in učbenike.

V nadaljevanju se je Svet sprejel osnutka dveh uredb, in sicer o spremembah in dopolnitvah uredbe o organizaciji in delu sveta za šolstvo LRS in uredbe o ustanovitvi Zavoda za napredek šolstva, ki ju bo predložil izvršnemu svetu. Novi zavod bo ustanovljen v skladu s splošnim zakonom o šolstvu, v njegovem sestavu pa bosta poleg dosedanjega zavoda za izobraževanje šolstva tudi inšpektorat in Pedagoški center, ki sta sedaj še v okviru sekretariata republiškega sveta za šolstvo. Zavod za napredek šolstva bo proučeval vse vzgojno-izobraževalne probleme in reformirani šoli, spremljal izkušnje in pridobitve iz pedagoške teorije in prakse, opravljal sistematično pedagoško nadzorstvo na šolah in vzgojnih zavodih, pomagal učnemu kadru pri delu in strokovnem izpopolnjevanju itd.

Svet je zaradi pomanjkanja kvalificiranega vzgojnega osebja sprejel tudi pravilnik o sprejemanju absolventov gimnazij in štiri letnih strokovnih šol v vzgojiteljsko službo pod določenimi pogoji. Kandidati bodo morali naknadno izpolniti svojo pedagoško izobrazbo. Prav tako je sprejel pravilnik, ki omogoča opravljanje zasebnih in dopolnilnih izpitov na Srednji vzgojiteljski šoli v Ljubljani, kakršnih je že v veljavi na učiteljskih. V skladu s težnjami po poglobljenem usposabljanju za vzgojiteljski poklic je Svet sklenil spremeniti tudi opravljanje diplomskega izpita in predmetnik na tej šoli.

Tako v mesecu novembru vozijo mrvo z Velike planine v dolino. (Foto: prof. Letinič)

Dušan Bole 50-letnik

Ves sredi dela, ki mu je zmeraj pomenilo edini življenjski smoter in zadovoljstvo, je dočkal svoje petdeseto leto tovariš Dušan Bole, direktor Politične komisije za ideološka vprašanja.

Posebaj si je prizadeval na področju ideološke vzgoje in teoretične marksistične izobrazbe mlajših kadrov. O njegovih zaslugah priča tudi več odlikovanj, med njimi: partizanska Spomenica in na Red dela prve stopnje.

Stevilnim čestitkam in najboljšim željam ob petdesetletnici se iskreno pridružuje tudi uredništvo Slovenskega poročevalca.

Rodil se je 10. novembra leta 1908 v Misljčan na Koprskem. Napredna vzgoja, ki je je bil deležen doma, in prirojen socialni čut sta ga že v gimnazijskih letih privedla v sliki z delavsko mladino. Med študijem na godarskih fakultetah v Zagrebu in Beogradu pa se je tesno in definitivno povezal z revolucionarnim gibanjem. Zaradi svoje aktivnosti je prišel pred sodišče in v ječo. Čas, ki ga je prebil v Sremski Mitrovici, je pomenil zanj — kot za mnoge druge jugoslovanske komuniste — visoko ideološko šolo.

Setev bo ugodno končana

Prve mesece okupacije je preživel v Banji Lukci, kjer je opravljal posle sekretarja Mestnega komiteja. A že jeseni leta 1941 je odšel v partizane. Boril se je v raznih bosanskih partizanskih enotah, med drugim se je udeležil tudi slavnih bojev na Kozari. Decembra leta 1942 je prispeval v Slovenijo. Spomladi leta 1944 je bil poslan na Stajersko, kjer je ostal kot član Obistnega komiteja do osvoboditve.

Beograd, 10. nov. (Tanjug). Po podatkih Glavne zadružne zveze Jugoslavije in agrometeorološke službe Zveznega hidrometeorološkega zavoda dokončujejo jesensko setev ozimnega žita skoraj v vseh kmetijskih okoliših. Obiranje koruze in spravljanje sladkorne pese se prav tako uspešno končuje.

Ugodne vremenske razmere ob koncu oktobra in v začetku novembra so omogočile, da so uspešno opravili obiranje koruze ter spravljanje sladkorne in krmilne pese. Obiranje hibridne koruze je v Vojvodini popolnoma končano, domačih vrst pa so ostale neobrane le manjše površine. V Vojvodini so tudi že spravili sladkorno peso in kumilno repo. Na parcelah, s katerih so spravili kano letino, opravljajo globoko zimsko oranje. Že prej posejani jesenski posevki klijajo in se normalno razvijajo.

V Srbiji je v teku dogovaranja za setev spomladanskih kultur — sladkorne pese in hibridne koruze. Okoli 100.000 hektarov, določenih za sladkorno peso v privatnem sektorju, so že globoko preorali. V Hrvaški so prej posejani posevki že vzkli in se zelo dobro razvijajo. Obiranje koruze bo v kratkem končano, spravljanje repe pa je v zamudi. Ponekod se je že začelo globoko zimsko oranje.

19.000 študentov na zagrebški univerzi

Zagreb, 10. nov. (Tanjug). Letošnje se je na zagrebški univerzi vpisalo okoli 19.000 študentov. Poleg slušateljev, ki bodo študirali na 12 fakultetah v Zagrebu, se je približno 600 študentov vpisalo tudi na medicinski fakulteti na Reki in filozofski fakulteti v Zadru, ki so ju odprli lani.

Po najnovjših podatkih so v Srbiji končali setev italijanskih vrst pšenice na socialističnem sektorju. Iznem skupno planiranih 85.830 ha zasebnih kmetovalcev so doslej posejali 65.803 ha. Od tega so okoli 38 tisoč ha posejali v ekonomski kooperativi med kmetijskimi zadruhami in individualnimi kmetovalci po dogovorih o skupnih stroških in razdeljevanju pridelka. Najbolje so izpolnili plan setve v Vojvodini, najslabše pa na Kosovem in v Metohiji.

Plan setve italijanskih vrst pšenice bo v Hrvaški po napovedih strokovnjakov izpolnjen z 90%. Kmetijska posestva in zadružne ekonomije bodo presegle plan setve, v zasebnem sektorju pa je setev visokorodnih italijanskih vrst pšenice v zamudi in so doslej posejali le 60% polja.

Ugodne vremenske razmere ob koncu oktobra in v začetku novembra so omogočile, da so uspešno opravili obiranje koruze ter spravljanje sladkorne in krmilne pese. Obiranje hibridne koruze je v Vojvodini popolnoma končano, domačih vrst pa so ostale neobrane le manjše površine. V Vojvodini so tudi že spravili sladkorno peso in kumilno repo. Na parcelah, s katerih so spravili kano letino, opravljajo globoko zimsko oranje. Že prej posejani jesenski posevki klijajo in se normalno razvijajo.

Neutemeljeni dvomi ob uvajanju obratnih delavskih svetov

V trboveljskem rudniku so prišli do načelnega sklepa o ustanovitvi obratnih delavskih svetov v nekaterih obratih. Medtem ko je v obratu Hrasnik že vse pripravljeno za izvolitev obratnega delavskega sveta, pa so se v Trbovljah, kakor poroča naš dopisnik, nenadoma pojavili dvomi o tem, ali bo delo obratnih delavskih svetov v resnici uspešno, dalje pomisleki, kaj bo delal sindikat, ker bodo obratni delavski sveti prispevali k boljšemu obveščanju članov delovnega kolektiva o vseh problemih podjetja, kar je bila doslej najvažnejša naloga sindikalne podružnice, in podobno.

Taki dvomi in pomisleki kažejo, da v Trbovljah še nimajo jasno izdelanega koncepta obratnih delavskih svetov, niti niso razčistili odnosov med obratnimi delavskimi sveti in sindikatom ter določili pristojnosti enega in drugega. Razumljivo je, da v takem primeru ne more biti enotnega gledanja na obratne delavske svete, njihovo koristnost, uspešnost itd. Zato ne bo odveč, če pomislimo s stališči, ki gledajo z nezauznanjem na obratne delavske svete, in skušajo dati čim jasnejšo idejno-politično orientacijo pri snovanju omenjenih delavskih svetov.

Omenjeni dvomi in pomisleki temelje med drugimi tudi na informacijah, po kateri se obratni delavski sveti v jeseniški železarni niso pokazali uspešni. Zakaj se niso pokazali uspešni, je nedvomno prvo vprašanje, ki si ga mora kritično zastaviti tisti, ki uvaja nove organe upravljanja. In to toliko prej, ker se s tem lahko izogne mnogim pomanjkljivostim, katerim se zaradi pomanjkanja izkušenj niso mogli izogniti n. pr. na Jesenicah. Vendar kaže, da v Trbovljah ni tako. Zanimivo pri tem je namreč dejstvo, da je skupina članov komisije delavskega sveta trboveljskega rudnika obiskala rudnika Bor in Kreko, pri čemer so se prepričali, da imajo obratni delavski sveti v omenjenih rudnikih več dobrih kakor slabih strani, in da so že opravili svoj obostoj. Glede na to se sama ob sebi vsiljuje misel, da dajejo nosilci dvomov in pomislekov o obratnih delavskih svetih večjo prednost slabim, kakor pa dobrim stranem.

Pomanjkljivostim pri uvajanju in uveljavljanju obratnih delavskih svetov se ne more izogniti samo tako, da jih preprosto ne izvolimo. Če so že dvomi in pomisleki ter opiranje na slabe izkušnje na Jesenicah, ki pa jih je, mimogrede rečeno, mogoče odpraviti, tedaj bi bilo edino na mestu vprašanje, katerim pomanjkljivostim obratnih delavskih svetov se je treba izogniti, in kaj je potrebno storiti v skladu z razmerami v lastnem podjetju, da bo delovanje obratnih delavskih svetov v resnici uspešno. To pa je odvisno od koncepta obratnih delavskih svetov in njihovih pristojnosti, torej od tega, kakšen značaj in pogoje za delo hočejo dati omenjenim delavskim svetom v rudniku Trbovlje že od vsega začetka ali vsaj v perspektivi. Sele potem bi bilo upravičeno sklicevanje na primere drugje.

Epidemija trebušnega tifusa v Kumanovem

red kratkim so se pojavili v Kumanovem prvi primeri trebušnega tifusa. Kmalu zatem je njihovo število začelo naglo naraščati, podobno kakor spomladi v Titovem Velešu, in je nastala prava epidemija. Nevarnost je bila tem večja, ker je bilo precej težkih primerov, pa tudi nekoliko smrtnih. Z mobilizacijo medicinskega kadra v mestu in s podporo specialistov iz Skoplja, so z odločnimi ukrepi sprva bolezen lokalizirali, nato pa postopno zatrli.

Melioracije v Sremsu

Novi Sad, 10. nov. (Tanjug) Izvršni svet Vojvodine je odobril na današnji seji program za ureditev vodnega gospodarstva v Sremsu, po katerem bodo odvajali odvečno vodo z 220.000 ha in odstranjevali škodljive posledice hudournikov na 180.000 ha zemlje. Ko bo končano vse delo, bodo preprečene škodljive posledice erozije na 27.000 ha in bo zagotovljena pitna voda.

NOVINARSKI SEMINAR V BEOGRADU

Beograd, 10. nov. (Tanjug). V Beogradu se je danes začel seminar za novinarje notranje-političnih in gospodarskih rubrik naših listov in radijskih postaj, ki ga je organizirala Zveza novinarjev Jugoslavije. Seminarju, ki bo trajal 8 do 10 dni, prisostvujejo okoli 90 novinarjev iz vse države, ki bodo v tem času proučevali pereče probleme v industriji, kmetijstvu, blagovnem prometu, plačilnem sistemu in samoupravi komun. — Predvsem bodo razpravljali o konceptih zveznega družbenega plana za leto 1959 in o tem, kako naj tisk obravnava nekatere zadeve s področja notranje politike in gospodarstva. — Predavali bodo ugledni politični in gospodarski strokovnjaki.

Dejstvo, da obratni delavski sveti v jeseniški železarni nimajo nikake materialne osnove, je pomanjkljivost, ki se ji je treba na vsak način izogniti. Pomanjkanje materialne osnove obratnih delavskih svetov pa je tudi v nasprotju s sklepi I. kongresa delavskih svetov, ki tako osnovo izrecno zahtevajo. Tudi za to bi se moral sindikat v rudniku odločno zavzeti. Sele tedaj, če ne bi bilo mogoče zagotoviti ustreznih pogojev za delo obratnih delavskih svetov, bi bili umestni pomisleki o njihovi uspešnosti oziroma koristnosti.

Nazadnje naj omenimo še neko značilnost, ki se je pokazala tako na Jesenicah kakor tudi v Trbovljah. Očitno je namreč, da gre pri napredovanju uveljavljanja obratnih delavskih svetov za izrazito subjektivne vzroke, zaradi katerih je delovanje svetov uspešno ali neuspešno. Zanimivo pri tem je, da so na Jesenicah dokaj točno odkrili vzroke pomanjkljivosti, niso pa še zaznali stališča do ukrepov, ki naj bi pripomogli do uveljavljanja obratnih delavskih svetov in odpravne že ugotovljenih pomanjkljivosti. Približno enak odnos do tega vprašanja je tudi v Trbovljah, kjer ni toliko govora o potrebnih pozitivnih ukrepih, kolikor o bojznosti, da obratni delavski sveti ne bi mogli uspešno delati. Popolnoma jasno, obratni delavski sveti ne bodo mogli zaživetjati polnega življenja, če ne bo zavestne akcije ljudi. Obratni delavski sveti ne bodo zaživelj, če bomo smatrali, da je dovolj le postaviti jih. Ne moremo pričakovati avtomatizma v razvoju, in to toliko manj, ker se ves naš družbeni razvoj giblje v obliki borbe nasprotij in razreševanja teh ob zvestni akciji ljudi.

Njegova dolžnost je tudi, da opozarja in zahteva razpravo o tistih problemih, ki jih obratni delavski svet in drugi organi ne vidijo, ter organizira pritisk kolektiva, da se taki problemi urejajo. Prav tako je dolžnost sindikata, da politično podpira pravilne ukrepe organov upravljanja ter kritizira nepravilne. Dela je vsekaror več kot dovolj za vse.

Kakšna je konkretna naloga sindikata prav ob ustanavljanju obratnih delavskih svetov v rudniku? Predvsem mora odločno prispevati k temu, da jim zagotovijo pogoje dela in materialno osnovo, da bi bilo delo svetov, če jih nameravajo priklicati v življenje, v resnici učinkovito in vzpodbudno. Zahtevati mora predhodne ukrepe, da bi se izognili že ugotovljenim pomanjkljivostim obratnih delavskih svetov druge.

Bojazen, da sindikalne podružnice ne bi imele kaj delati, če bi obratni delavski sveti obveščali kolektiv o vseh problemih podjetja, kar naj

ne bi bilo doslej »najvažnejša« naloga sindikata, je docela odveč. Sploh pa je treba odgovoriti na vprašanje, ali je obveščanje kolektiva o problemih podjetja res najvažnejša naloga sindikata. Mislim, da ne, kolikor gre za neposredno obveščanje. Naloga sindikata je, da obveščanje kolektiva o problemih podjetja zahteva in po potrebi tudi organizira. Predvsem pa je dolžnost sindikata, da zavzame do teh problemov in predlogov za njihovo ureditev kritično stališče in ga posreduje svojem članstvu.

Pavle Zrimšak

Ob robu dogodkov

Teža Italije in njene težave

Japonska kupuje uran

Tokio, 10. nov. (Tanjug). Po sporazumu med družbo Mitsubishi, Sodeji iz Tokia in družbi Transvaal Import-Export bo Japonska v prihodnjih dveh mesecih dobila 8 ton koncentrata naravnega urana.

To je prvi uvoz urana na Japonsko na čisto trgovski osnovi. Prej je Južna Afrika dobavljala uran samo tako imenovani kombinirani agenciji za razvoj, ki so jo tvorile ameriška, kanadska in južnoafriška agencija.

Po izjavi predstavnika te japonske družbe bo cena tega urana nižja od prejšnjih mednarodnih cen.

Japonska družba se sedaj pogaja za južnoafriško družbo o sklenitvi petletnega sporazuma o nakupu urana.

Anahronizem

Na Cipru je tako kot v oblegani Trnjavici, ki pričakuje odločilnega naskoka. Britanska oblastva so začela deliti svojim civilistom orožje. Prava prav je položaj še hužji ker so v Trnjavici hkrati prijatelji in sovražniki in pogostokrat ni mogoče ločiti enih od drugih.

Ko bi se napake državnikov masčevali nad njimi samimi, bi bilo najbrž pol manj gorja na svetu. Toda napake državnikov se po navadi ne masčevali nad njimi samimi ampak nad ljudmi, ki so predmet njihove politike in odločitev. Pogostokrat razprizije, sejati sovražnost in nezaupanje, odvračati ljudem pravico samoodločbe in potem pričakovati, da se bo vse dobro izteklo, je bilo rečeno novejša politika.

Valiti vsa krivdo za položaj na otoku na atentate organizacije EOKA, ne pa iskati vzrokov zanje v obupu Grkov, ki so (po pravici ali ne) trdno prepričani, da bo sedanja britanska politika privedla otok pod turško nadladlo, je tudi deljanje obupa. Obupa nad lastno politiko, ki je odlično sprejeta, obupa, iz katerega nastajajo želje po močni roki na otoku, ki bi naredila red. Da vod prihajajo glasovi, da bi bilo treba imenovati na otoku vojaškega guvernerja. Ta guverner naj bi bil general Templar, ki je rodil boj proti upornikom na Malaji.

Vsi dobro vedo, kaj bi pomenil prihod generala Templarja na otok. Pomenil bi vojaški režim in nenehno izredno stanje. Pomenil bi nezno nadzorstvo, policijsko uro, preiskave in procese pred vojaškimi sodišči, »čiščenje« tevena in iskanje sumljivih oseb, pomenil bi uvedbo takega stanja, ki bi se zaostril odnošaje med Britanci in otočani, med Turki in Grki, med posamezniki in rasmi in triji in mesti, če je te odnošaje še mogoče bolj zaostriti.

Toda to je bilo tolikokrat poročano in zapisano, da bi se morali tega že vsi zavedati. Čemu je potemtakem treba strinjati pri politiki, ki ne prinaša prar nobenemu nobemu koristi? Čemu je bilo treba govoriti, da so prišli nekateri predlagali za reševanje ciprskega problema »prepozno«, ko vsakdo ve, da ni nikoli prepozno, če je dobra volja na obeh ali v tem primeru na vseh treh straneh.

Ne gre za to, da bi kdo komu dajal nasvete. Države in posamezniki, ki so neposredno zapleteni v ta spor, najbolje poznajo razmere na otoku in najbolje vedo, kako je ta otok že zasturpi odnošaje med nimi. Toda eno je gotovo: upanje, da se bo položaj nekako gladil, je propadlo. To pa je hkrati dokaz, da je treba ciprsko vprašanje reševati z uporabo vseh sil, s skrajno potrpečljivostjo in s pripravljenostjo na največje popuščanje — na vseh straneh. Kaže pa, da ta pripravljenost na popuščanje ni enako velika na vseh straneh.

Ciper je anahronizem. Ko nastaja vedno več dežel v Afriki in drugod neodvisnih, pač ni mogoče pričakovati, da bo del naroda, ki je toliko pri-

Namerno zapletanje

V novi verziji poljskega načrta o brezatomskem področju v Srednji Evropi je poljski zunanji minister Rapacki sprejel več sprememb, ki upoštevajo nekatere pripombe v zvezi s prvotnim načrtom. Načrt naj bi uresničili v dveh obdobjih. V prvem naj bi prepovedali proizvodnjo jedrskega orožja na Poljskem, Češkoslovaškem, Vzhodni in Zahodni Nemčiji. Z atomskim orožjem ne bi smeli oborožiti armad, ki doselej še niso oborožene s to vrsto orožja, niti ne bi smeli graditi na teh ozemljih ustrezajočih vojaških naprav za izdelovanje jedrskega orožja.

V drugem obdobju pa bi popolnoma deatomizirali to področje in hkrati zmanjšali klasično oborožitev, izpolnjevanje obveznosti pa bi nadzorovali z ustreznimi ukrepi. Sicer pa bi o vseh teh problemih razpravljali na konferenci zamestrenih držav.

Odvček bi bilo poudarjati, da bi uresničenje poljske pobude mnogo prispevalo k odstranjenju nevarnosti v tem delu sveta in k izboljšanju splošnega vzdušja v mednarodnih odnošajih. Zato se spremenjeni načrt ni pojavil slučajno v sedanjem času, ko predstavniki Vzhoda in Zahoda razpravljajo na dveh ločenih konferencah v Zenevi o opustitvi poskusov v jedrskem orožjem in ukrepih za preprečevanje napadov.

Ce bi odpadla Zahodna Nemčija iz atomskega oboroževanja v okviru Atlantskega pakta bi bil to velik prispevek za urejanje razmer v tem delu sveta in osnova za reševanje problemov kot so Zdržižen Nemčije in podobno. Opozicijska zahodnonemška socialna demokratska stranka je ponovno ugodno sprejela tudi spremenjeni načrt Rapacke, medtem ko ga je uradni Bonn docela odklonil. Zahodnonemški obrambni minister Strauss je javno izjavil, da ne morejo sprejeti poljskega načrta tudi v spremenjeni obliki in ga odklonil v celoti.

Bonn uporablja stare že znane izgovore in trdi med drugim, da bi bilo brezatomsko področje v Evropi »mrtvo rojeno« otrok, ker ne rešuje problema nemške združitve. Nadalje se izgovarjajo, da bi bilo s tem porušeno ravnotežje v oboroževanju, Poljski pa ne morejo zaupati, ker je samo pročelje, za katerim se skriva Moskva, ki hoče oslabil obrambno moč Zahodne Nemčije. Zahodnonemška vlada ni pokazala niti toliko dobre volje, da bi podrobneje proučila spremembe v načrtu Rapackeja ter skušala poiskati, če bi bilo le kaj sprejemljivega. Z odločnim ne pa so odgovorni nemški krogi v Bonnu samo še bolj zapletli vprašanje v zvezi z urejanjem razmer v Evropi.

OD NASEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

RIM, 10. nov. (Po telefonu). Italija v Zenevi tokrat prvič prisotuje kot enakopraven partner razgovoru med Vzhodom in Zahodom. Danes dopolnje so se namreč začeli v Zenevi razgovori med petimi zahodnimi in prav tolikimi vzhodnimi delegacijami o tehničnem problemu »nenadnih atomskih napadov«, ter ukrepih, da bi le-te preprečili.

Pojava Italije v zahodni periferiji (ZDA, Kanada, Britanija, Francija, Italija) Rimu nedvomno zvišuje moralno in politično težo v atlantskem zavezništvu. Vprašanje pa je, če bo kot dežela, ki bo prihodnje leto nudila gostoljubje ameriškim atomskim izstrelkom, lahko dala konstruktiven prispevek pri odstranjenju ovir in nasprotij, ki se bodo v Zenevi nedvomno pojavile.

Kljub temu, da je konferenca izrazito tehnična, vodijo posamezne delegacije politiki; italijansko vodi bivši obrambni minister Taviani, ki je izpadel iz nove vladne kombinacije zaradi »superatlantizma«, ki ima v krščanski demokraciji pobornike predvsem v stranki desnici. V Zenevi ima torej Italija novo priložnost, da si nakopuje »jezo boga in božjih sovražnikov«, kot se je to zgodilo v določenih meri zaradi njene ne dovolj jasne in dosledne politike na Srednjem vzhodu in v Severni Afriki. — Prav te dni namreč je italijansko prestolnico razburila vest, da se bo iz Tunizije vrnilo domov nekaj več kot 20.000 italijanskih naseljencev z družinami, ki v novih razmerah ne najdejo več možnosti za svojo eksistenco. Nekateri pripisujejo negotoljubno gesto tuniške vlade predvsem nedosledni italijanski politiki; da bi pridobila simpatije Arabcev, je podpisala Italija s Tunisom pogodbo o dobavi orožja; da se ne bi zamerila Parizu, pa pogodbe ni izpolnila. Toda Parizu se je zamerila, ker je pogodbo podpisala, Tunisu pa, ker je ni izpolnila. ...

Podobne preizkušnje čakajo italijansko »arabsko« politiko tudi v bodoče, kajti ni moč zanikati, da je po odhodu Britancev iz Jordana in Američanov iz Libanona položaj na Srednjem vzhodu bolj ustabiljen.

PREDKONGRESNA DOBA PSI

Po nedavnem glasovanju centralnega komiteja o treh resolucijah, ki bodo predložene kongresu socialistične stranke v Napoliju je stranka, prvič v svoji zgodovini, začela ločeno življenje organiziranih struj, ki se vsaka zase pripravljajo na kongres. Prvak »levice« Vecchietti je pred dnevi izjavil, da »si ni moč zamišljati socialistične stranke brez Nenni kot njenega predsednika«, kar z drugimi besedami pomeni, da namerava »levica« v Napoliju ponuditi sedanjemu sekretarju predsedniško mesto, dočim bi bil sekretariat — glavni strankin vzvod — v njenih rokah.

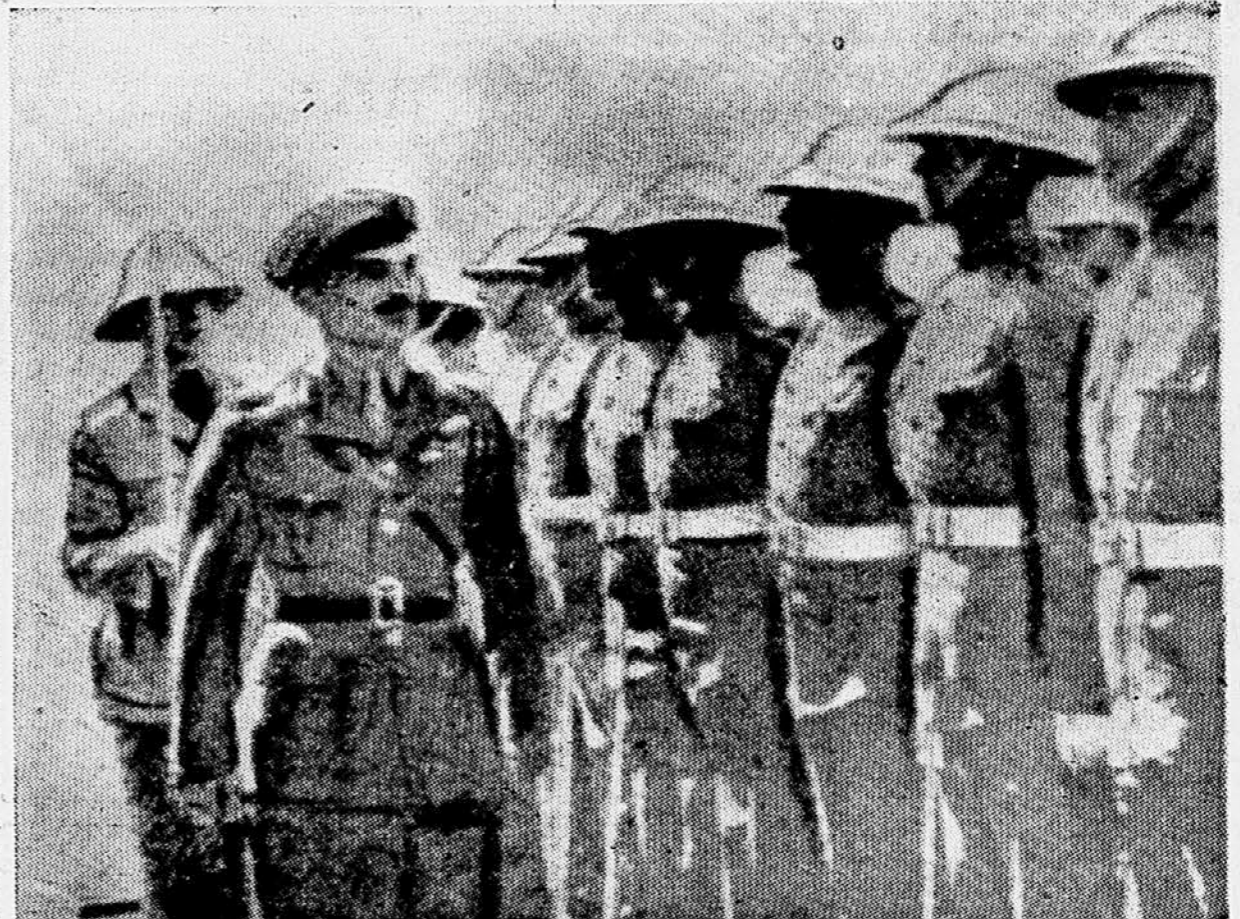
Nenni pa je večeraj v Milanu govoril »avtonomistom«. »Naj mi Basso dovoli izraziti mnenje, da sta samo dve struji,« je dejal, »avtonomisti, ki so za razredno enotnost (za sodelovanje s komunisti v sindikatih, v občinskih upravah in v množičnih organizacijah) in za popolno politično avtonomijo socialistične stranke ter levica, ki se ogreva za enotnost političnega vodstva v smislu nasvetov, ki jih daje komunistična partija.«

Kot je znano, je centralni komitej dal večino glasov re-

soluciji »levice« (38 glasov). Resolucija »avtonomistov« je dobila 26 glasov, Bassova pa 19. Bassova struja se v glavnem zaradi polemičnega tona ne strinja z avtonomisti, tako da bo v Napoliju govora res predvsem samo o dveh političnih strankah.

Manjšina, ki jo je dobila »avtonomistična« resolucija v centralnem komiteju in presentila, kajti v Benetkah izvoljenem CK je le 30% takih, ki se danes smatrajo za »avtonomiste«. Odnos sil na bližnjem kongresu je odvisen predvsem od tega, kako bodo potekale volitve delegatov, ki jih bodo strankine sekcije poslale na provincijske kongrese, in ki jih bodo le-ti poslali v Napolij. Ze strankini člani v najmanjši enoti, to je v sekciji, bodo namreč tokrat prvič izbrali delegate za provincijski kongres med kandidati vseh treh struj. Odvček je seveda poudarjati, da bo tudi vsaka od struj predložila kongresu svojo kandidativno listo za člane CK.

M. Suštar

Jordanski kralj je tik preden je nameraval odpotovati v Evropo, pregledal zadnje britanske čete ob odhodu iz Akabe. Na sliki: Husein pregleduje britansko mornariško pehoto v Akabi. (Telefoto)

Albanski meseci dela

Tirana, 10. nov. Albanski časopis so objavili sklep plenuma CK partije dela Albanije o udeležbi vodilnih kadrov in uslužbencev v partijskem in državnem aparatu ter množičnih organizacijah pri fizičnem delu.

Pri fizičnem delu naj bi sodelovali predvsem osebe državne uprave, dalje intelektualci, partijski delavci ter delavci v javnih organizacijah, vsevisti najvišje državne in partijske kade.

V sklepu plenuma CK KP dela Albanije je rečeno, da bodo morali, začeni s januarjem 1959, vsi uslužbenci, vsevisti vodilne kadre partijskega in državnega aparata, člane CK partije dela Albanije, člane vlade in prezidija ljudske skupščine, uslužbenca državnega in partijskega aparata, podjetij ter množičnih in javnih organizacij, sodelovati pri fizičnem delu najmanj mesec dni na leto. Izvzeti so samo bolni in stari delavci.

Sestanek v Kremlju

Moskva, 10. nov. (TASS). Danes je bil v Kremlju sestanek poljske partijske vladne delegacije z voditelji KP Sovjetske zveze in sovjetske vlade. Pri razgovorih so od Poljakov sodelovali Jufez Cyrankiewicz, Wladislaw Gomułka, Aleksander Zawadzki in drugi, s sovjetske strani pa Vorosilov, Kirilenko, Kozlov, Mikojan, Suslov, Hruščev, Gromiko in Patolicev.

FLN odločno proti volitvam

Minister za informacije v alžirski vladi je ostro nastopil proti parlamentarnim volitvam — Širijo se govorice, da bodo volitve v Alžiriji preložene

NEW YORK, 10. nov. (Reuter, Tanjug). Minister za informacije časne alžirske vlade Mohamed Jazid je izjavil, da »noben Alžirec, če ni izdajalec svoje domovine in svojega naroda, ne bo privolil v kandidaturu na volitvah za francoski parlament.« Ko je govoril o mlačnem odzivu Alžircev, da bi se kandidirali za člane francoskega parlamenta, je minister Jazid izrekel upanje, da bo premier de Gaulle uvidel, da so zanj boljše neposredna pogajanja o alžirskem vprašanju s tistimi, ki so za to pristojni.

Reuter poroča iz Alžira, da je bilo do polnoči, ko je potekel rok za vlaganje kandidativnih list, prijaviteljnih skupno 51 list za alžirske poslance v francoskem parlamentu. V 18 volilnih okrožjih bi morali 30. novembra izvoliti 67 poslancev, izmed katerih bi moralo biti po volilnem zakonu 46 muslimanov in 21 Francozov. Poleg tega bi morali v Sahari izvoliti 4 poslance, tudi muslimane. Večina kandidatur za poslance iz Alžirije pripada odborom javne blaginje, ki se potegujejo za »integracijo Alžirije s Francijo«.

Center za republikanske reforme — vplivna stranka, ki zajema tako imenovane »leve degoliste« — je danes zahteval od predsednika vlade generala de Gaulle odgoditev volitev v Alžiriji, ker »sedanje razmere onstran Sredozemlja ne dovoljujejo svobodnega in lojalnega konzultiranja širokih množic«. Toda z uradnega mesta so še pred nekaj dnevi najdoločneje demantirali govorice, da bi utegnili odgoditi volitve, ki so določene za 30. november.

V Alžiriji se je danes uradno začela predvolilna kampanja, ker je sinoči potekel zakonski rok za vlaganje kandidativnih list. Toda kljub raz-

meroma precejšnjemu številu kandidatov, nastopanje različnih tendenc na teh volitvah — kakor je to predlagal predsednik vlade — ni bilo omogočeno. Vse vlozene liste pripadajo desničarskim skupinam, katerih programi zahtevajo »integracijo« Alžirije ali »ohranitev francoske Alžirije«. Poleg nekaj kandidatov iz vrst menedžistov in avtonomnih socialistov so se volitvam odrekli

tudi vsi kandidati »levih degolistov«.

Toda uradni francoski zastopniki še zmeraj pripisujejo izredno velik pomen bližnjim volitvam v Alžiriji, ker bi vlada rada z novo izvoljenimi poslanci položaju Alžirije v okviru Francije, ne glede na zahteve osvobodilnega gibanja, ki vodi upor že več kot štiri leta. Zato je predsednik vlade v navodilih vrhovnemu poveljniku v Alžiriji generalu Salanu naložil, da »omogoči lojalne in svobodne priprave volitev«, da bi lahko »svobodno kandidirale vse politične tendence«. Ta neuspeh vlade, da bi aktivizirala alžirske politične kroge za francoske parlamentarne volitve, je

prišel do izraza že prejšnji teden, ko se je pojavilo prav malo kandidativnih list. Dejstvo, da je bilo največ list vložnih prav sinoči, v zadnjem hipu, kaže, da se bodo na volitvah pojavile predvsem osebnosti s tako imenovanim »rezervnim list«, ki so jih vojaška oblastva pripravila že pred enim mesecem, če bi bil slab odziv kandidatov.

V političnih krogih v Parizu danes menijo, da je mimo omahovanja večine reprezentativnih alžirskih osebnosti — zaradi sklepa osvobodilnega gibanja, da bo bojkotiralo volitve — neuspeh v dosedanjih naporih za začetek pogajanj o prekinitvi ognja glavni razlog nezanimanja alžirskih množic za sedanjih predvolilni boj.

Sestanek nordijskih držav

Predstavniki petih skandinavskih držav se posvetujejo o gospodarskih odnošajih med seboj in z Evropo

OSLO, 10. nov. (Reuter). Danes se je začelo v Oslu zasedanje nordijskega sveta, na katerem prisotuje 29 ministrov in 69 članov parlamentov Danske, Švedske, Norveške, Finske in Islanda. Kot predvidevajo, bo zasedanje trajalo 7 dni, posvečeno pa je večinoma ustanovitvi nordijske unije in svobodne trgovinske cone.

Ko je govoril na zasedanju, je švedski premier Erlander izjavil, da nordijsko svobodno tržišče za evropsko svobodno trgovinsko cono ne predstavlja alternative. Če bo prišlo do evropske svobodne trgovinske cone, bo imeo nordijsko svobodno tržišče svojo samostojno vrednost, je dejal Erlander, pri tem poudaril, da to tržišče ne predstavlja nobene ovire za razširitev in krepitev trgovino z vzhodno Evropo, zlasti ob dejstvu, da Švedska proučuje možnosti za razširitev svoje trgovine z vzhodnimi državami, posebno s Sovjetsko zvezo.

Finski premier Fagerholm je prav tako poudaril važnost trgovinskega sodelovanja z vzhodno Evropo.

Zastopnik danskega predsed-

nes izjavil, da se morajo nordijske države povezati v obrambo pred nevarnostjo diskriminacije šestih držav članic zahodnoevropskega skupnega tržišča. Predlagal je drastično zmanjšanje uvoza iz Francije, Zahodne Nemčije, Italije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga.

Roiseland je to dejal v razpravi nordijskega sveta v zvezi s sporočilom o razgovorih o evropski trgovini v okviru tako imenovanega Maudlingovega komiteja.

Stavka v Argentini

Buenos Aires, 10. nov. (AP). V sredo se bo začela v Argentini generalna stavka delavcev petrolejske industrije. Delavci na naftnih poljih v pokrajini Mendoza so že začeli stavkati v znak protesta zaradi sporazuma, ki ga je podpisala argentinska vlada z nekimi tujimi družbami o eksploataciji nafte.

Generalna stavka bo trajala 43 ur. Predsednik Argentine Frondizi je delavce pozval, naj ne stopijo v stavko. V njegovem pozivu je rečeno, da stavka ne predstavlja delovnega spora, temveč del subvencivnega plana peronističnih elementov.

Karamanlis prisel v Bonn

Bonn, 10. nov. (AFP). Predsednik grške vlade Konstantin Karamanlis je danes prisel v Bonn na uradni obisk v Zahodni Nemčiji. V njegovem spremstvu je tudi zunanji minister Evangelos Averof. Med svojim štirnadvajsetim obiskom v Zahodni Nemčiji bo premier Karamanlis vodil politične in ekonomske razgovore s kanclerjem Adenauerjem in zunanji ministrom von Brentanom in gospodarskim ministrom Erhardom.

Nobenih pogajanj več

Predsednik Sukarno noče več pogajanj o zahodnem Iranu — Izjava o razgovorih med Subandriom in Dullesom

DJAKARTA, 10. nov. (Reuter). Indonezijski predsednik Sukarno je davi izjavil, da se Indonezija ne želi več pogajati z Nizozemsko o zahodnem Iranu. Dejaj je, da je Indonezija pozvala Nizozemsko na pogajanja, vendar pa je nizozemska vlada ta pozvi zavrnila. »Ne želimo se več pogajati«, je dejal Sukarno.

»Zahodni Iran mora biti osvobojen za vsako ceno. Nimamo drugega načina kot da prevzamemo vso nizozemsko lastnino v Indoneziji in jo uporabimo v dobro narodu«, je dejal predsednik Sukarno. To je izjavil v govoru, ki ga je imel na otoku Ambon, ki je eden izmed južnih Molučkih otokov. Govor predsednika Sukarna je pozdravila velika množica z aplaudiranjem.

V poslancih pripadnikom vojske je ob desetem novembru. Dnevu herojev, vrhovni poveljnik indonezijskih oboroženih sil general Nasution poudaril, da indonezijska vojska še zdaleč ni končala svoje naloge, ker revolucija v državi še ni končana. Dodal je, da tako v sami državi kot tudi v inozemstvu ni malo kolonialističnih elementov, ki delujejo proti interesom države.

Na koncu je Nasution dejal, da bo potrebno še dosti naporov, da bi revolucija v Indoneziji izvedli do konca.

Po razgovorih, ki jih je imel indonezijski zunanji minister

TELEGRAMI

JERUZALEM — Večeraš so aretirali enega izmed vodij izraelske stranke MAPAM Arana Cohena. Obtožen je proti državnemu delovanju.

NAJROBI — Blizu meje z Ugando se je večeraš zrušil v 45 m globok prepad avtobus, poln potnikov. Življenje je izgubilo devet oseb.

LIZBONA — Hidroplan s 36 potniki je moral zasilno pristati na Atlantskem oceanu, približno 80 milj južno od portugalske obale. Britanska vojaška letala z Gibraltarja iščejo njegove sledove.

TEXAS — Na tridnevem simpoziju bo podala svoje referate vrsta znanstvenikov. Simpozij je posvečen fiziki in medicini medplanetarnih poletov.

LONDON — Na konferenci o odnosih med Malto in Veliko Britanijo, bodo razpravljali o prihodnjih volitvah na Malti ter o sporu med Veliko Britanijo in bivšo maltesko vlado zaradi sklepa britanske vlade, po katerem naj bi malteske ladjedelnice prenehale z delom.

TEHERAN — Iranski zunanji minister Hekmat je danes izjavil, da bo Iran podpisal obrambni in ekonomski pakt z ZDA in da nima nobenih agresivnih namenov proti Sovjetski zvezi.

BONN — V Zahodni Nemčiji so za vojaške potrebe izdelali prvo reaktivno letalo s hitrostjo 715 km na uro. V bližnji bodočnosti bodo zgradili 200 takih letal.

dr. Subandrio z Dullesom, je izjavil, da se odnosi med obema državama po dolgem obdobju medsebojnih sumničev izboljšujejo. Subandrio je dodal: »To, kar mi želimo, je osnovno razumevanje med ZDA in Indonezijo, kar se pa tiče tega, smo dosegli napredek«.

Razlogov za nesoglasja med Indonezijo in ZDA je dovolj, predvsem pa menijo v Indoneziji, da so si ZDA od leta 1954 prizadevale okrepiti elemente, ki so bili proti predsedniku Sukarnu. Poleg tega zamerijo ZDA zvezo z uporabo na Sumatři in Celebusu kot tudi: stališče ZDA do raznih indonezijsko-nizozemskih sporov, do katerih je prišlo po proglasitvi indonezijske neodvisnosti. Po mišljenju Indonezijcev so to v glavnem vzroki trenja.

Kljub temu, da niso ničesar objavili o vsebini razgovorov med obema ministroma, poudarjajo opazovalci dejstvo, da je do razgovorov prišlo, kar po njihovem mnenju kaže, da

Prve konkretne oblike

Stanovanjska skupnost naj zraste iz potreb širokega kroga ljudi

V Mariboru in drugih industrijskih središčih okruja je misel o ustanovitvi stanovanjskih skupnosti že dobila nekaj konkretnih oblik in prazadevanj za organizirano reševanje vsakdanjih problemov ljudi. Vprašanje pomoči družini, varstva otrok in družbene prehrane so razne organizacije marsikje že na svojo pobudo začele reševati. V zadnjih mesecih, ko so tudi organizacije SZDL razvile na tem področju živahno dejavnost in podprle potrebo, da se stanovanjske skupnosti vključijo v naš družbeni in gospodarski sistem, je delo iniciativnih odborov dobro izdatno podporo. Potrebno pa bo še mnogo pojasnjevanja in dela na terenu, da bodo skupnosti res rasle od spodaj navzgor, iz želja in potreb stanovanjcev in z njihovim najširšim sodelovanjem.

Kaj so pokazale izkušnje iz dosedanjega dela? Predvsem je treba omeniti pozitivno ugotovitev, da je v vseh iniciativnih odborih stanovanjskih skupnosti veliko število moških članov. Stvar stanovanjskih skupnosti ni ostala prepustena ženskam, ker je pomoč družini res obče družbeni problem. Kakor pa je udeležba moških s tega vidika pozitivna, je v mariborskem okraju vendarle pre-

maljo žena v iniciativnih odborih, ker so žene na teh vprašanjih najbolj zainteresirane. Imamo odbore z enim samim ženskim članom, na splošno pa so žene v manjšini. To bo potrebno pri postavljanju komisij in ob volitvah izvršnih odborov stanovanjskih skupnosti popraviti.

Druga in glavna pomanjkljivost pa so programi iniciativnih odborov. Ne bi mogli reči, da si je katerikoli odbor zastavil v program obliko pomoči, ki ni potrebna družini. Največ je v programih pralnice, škrpalnice, otroških igrišč. Vse to je potrebno. So pa še nujnejše oblike pomoči in problemi, ki jih je mogoče reševati hitreje, če so za to pripravljeni načrti in jih znamo pravilno utemeljiti.

15.750 ZAPOSLENIH ZEN POTREBUJE POMOČ

Družbena prehrana, varstvo ter vzgoja otrok je področje, na katerem more stanovanjska skupnost opraviti najvažnejše delo in nuditi pomoč v najbolj perečih vprašanjih družine. Da je pomoč na tem področju za res potrebna, potrjujejo naslednje številke: samo v industrijskih gospodinjstvih pomočnic pa je 1063, od tega v delavskih družinah le 103, v uslužbenških 752 in 148 v ostalih. Velika večina zaposlenih mora gledati na to reševati problem prehrane in vzgoje svojih otrok sama, poleg poklicnega dela in brez potrebne pomoči. Resda dobi v šolskih mlečnih kuhinjah malico 51.000 otrok, toda to je le dodatni obrok. Še bolj kot hrana je v družinah zaposlenih mater problematična vzgoja, kar potrjujejo učni uspehi.

Nedvomno bo naša stanovanjska skupnost prav v reševanju teh problemov družin svoje najvažnejše delovno področje. Za to delo je potrebno seveda najprej dobro proučiti stanje in potrebe področja, pripraviti program in z njim na sestankih Socialistične zveze in na zborih volivcev mobilizirati državljane za njegovo uresničitev. Marsikje bo mogoče z majhnimi sredstvi razširiti mlečno kuhinjo tako, da bo pripravljala otrokom topli pravi obrok hrane. V ta namen bodo podjetja prav goto-

vo prispevala del dobička pri razdeljevanju ustvarjenih sredstev.

Prav tako bi odbori stanovanjske skupnosti zbrali podatke o učencih, ki imajo slabe ocene in organizirali pomoč pri učenju. V okviru stanovanjske skupnosti bi to pomoč organizirali tako, da bi dijaki višjih razredov pomagali mlajšim pri učenju. V Maistrovi ulici 20 so tak način pomoči že uvedli. Podobno obliko pomoči so ob razumevanju profsorskega zbora organizirali na I. gimnaziji. Za takšno pomoč bodo državljani nedvomno pripravili kar največ prispevati.

OSNOVA FINANSIRANJA — PRISPEVEK DRŽAVLJANOV

Ena pozitivnih strani, ki se kaže v delu iniciativnih odborov stanovanjskih skupnosti, je tudi odnos do financiranja stanovanjskih skupnosti. Na posvetovalni OO SZDL, so člani večine iniciativnih odborov poudarili, da mora biti osnova financiranja prispevek državljanov. Praksa je pokazala, da mnogo bolj čuvamo to, za kar sami nekaj prispevamo, kot tisto, kar nam je bilo dano v uporabo »od zgoraj«. To je nedvomno res. Za tiste oblike pomoči, ki je družinam potrebna, bodo državljani radi prostovoljno prispevali. To potrjuje že dosedanje delo. Lep primer je v Ulici heroja Bračiča, kjer so stanovanci devetih hiš opravili prostovoljno delo v vrednosti 300.000 din za ureditev otroškega igrišča, DES pa je priskočil na pomoč z napeljavo potrebnih električnih instalacij. Takšni primeri niso osamljeni.

Upravičena pa je kritika državljanov, da projektanti in investitorji niso mislili na varstvo otrok pri gradnji novih stanovanjskih blokov. Izjema je stanovanjska uprava Mariborske tekstilne tovarne, ki je v novih blokih na Pobrežju namenila dvosobno stanovanje za otroški vrtec. V njem so lepo organizirali varstvo otrok v času, ko so matere zaposlene. Otroke čuvajo izmenoma žene, ki so doma. V načrtu imajo tudi pralnico in večjo kuhinjo z raznašanjem obrokov na dom. Vsekarer bodo podjetja in ljudski odbori tudi materialno podprli načrte stanovanjskih skupnosti, ker je skrb za živ-

ljenske pogoje državljanov njihova osrednja dolžnost. Zbor proizvajalcev je tisti, od katerega stanovanjske skupnosti upravičeno pričakujejo vso podporo. Delavci — proizvajalci bodo v organih upravljanja v svojih podjetjih lahko vplivali na to, da bodo ustvarjena sredstva usmerjali v največji meri v družbeni standard. — Novi predpisi o delitvi dohodka dajejo podjetjem v tem pogledu večje možnosti. Iz tega izhaja, da bi morali v odbore stanovanjskih skupnosti vključiti predstavnike delavskega upravljanja in sindikatov, predvsem pa delavce — da bo manj razpravljanja in več konkretnega dela. (jp)

Letošnja proizvodnja in načrti

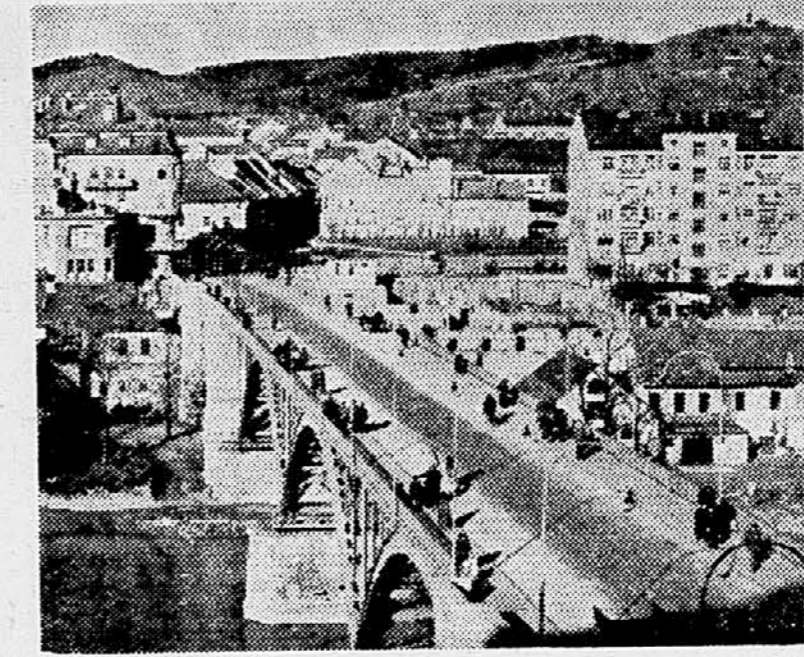
za prihodnje leto v tovarni celuloze in papirja v Vidmu-Krškem

Pred nedavnimi je delavski svet tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem razpravljal o devetmesečni blagovni in celokupni proizvodnji, ter ugotovil, da so blagovno proizvodnjo dosegli 110, celokupno pa 120 odstotkov. Za prodajo so izdelali 8203 tone celuloze, ali 103 odst., 968 tone lesovine, ali 43 odst., 1204 tone lomspapirja, ali 177 odst. v 23559 ton roto papirja, ali 118 odst. Pripomniti je treba, da so pri celokupni proizvodnji presegli plan proizvodnje lesovine, katere so izdelali 22402 tone, ali 130 odst.

Pri analizi doseženega dohodka za 9 mesecev letošnjega leta so ugotovili, da znaša bruto proizvod 3 milijarde 584 milijonov dinarjev, ali 109 odst. Delavski svet je razpravljal tudi o planu blagovne in skupne proizvodnje za leto 1959 in sprejel sklep, da bodo zvišali prvega za 5, drugega pa za 3 odstotke. Prav tako bodo počeli bruto produkt v primeru z letošnjim letom, ki znaša 4 milijarde 800 milijonov, na 5 milijard 300 milijonov dinarjev. V tovarni roto papirja bodo v letošnjem letu izdelali skupaj 45968 ton papirja, celuloze in lesovine, in prihodnjem letu pa 48.026 ton za prodajo, medtem ko bo znašala skupna proizvodnja v prihodnjem letu 83.850 ton.

PLAN ZA PRIHODNJE LETO BODO ZVIŠALI ZA 5 %

Z dograditvijo novega kuhalnika, ki bo proizvajal celulozo za viskoso, se bo proizvodnja v letu 1959 povečala za 1463 ton, ali za 1,8 odst. v odnosu na skupno doseženo proizvodnjo v letu 1958. Z obratovanjem nove belilnice se bo povečal samo bruto produkt za 1,5 odst., medtem ko se koliščinska proizvodnja ne bo povečala. — Nadaljnje povečanje predvidevajo, da bo zaradi večje produktivnosti dela. Da bodo dosegli predvideni plan, bodo obratovali vse nedelje. — Posamezni obrati bodo stali sa-

Pogled na mariborski Glavni trg z mostom čez Dravo

mo ob državnih praznikih in v času predvidenega letnega remonta. Tako bo obrat za proizvodnjo celuloze v obratovanju 349 dni, obrat za proizvodnjo papirja in lesovine pa 339 dni.

V devetih mesecih 1958. leta je znašala povprečna urna proizvodnja časopisnega papirja 4094 kg, v planu za leto 1959 pa predvidevajo 4238 kg, oziroma 3,5 odst. več kot v letošnjem letu. Letos so izdelali na uro 2639 kg celuloze, prihodnje leto pa naj bi je proizvedli 2663 kg na uro.

OD 350 NA 400 m/MINUTO

Papirni stroj je sedaj obremenjen na maksimalno hitrost, tako da na minuto proizvede 350 m časopisnega papirja. — Strokovni kolegij je ugotovil, da se za rekonstrukcijo papirnega stroja povečati njegovo hitrost na 400 metrov na minuto. Ker jim bo primanjlovalo tehnološke pare, zaradi predvidene potrošnje za četrti

kuhalnik in belilnico, nameravajo uporabiti kondenzat, vendar s tem še ne bodo zagotovili preko vsega leta dovolj pare. Pri omejeni hitrosti bo obratovalec papirni stroj samo 150 dni v letu.

TEŽAVE PRI NABAVI LESA

Delavski svet je ugotovil, da bodo s 1. aprilom prihodnjega leta brez slehernega celulozne lesa, če bo nabava v prvem tromesečju prihodnjega leta enaka kot prve mesece letošnjega leta. Po sporodilni podjetja »Gorjane« so ugotovili, da je tržišče zelo slabo zaradi celuloznim lesom, ker ne bodo dosegli plana sečnje za leto 1958 nekateri okraji. Pomanjkanje celuloznega lesa je tudi zaradi višje cene jasmekemu lesu, zato posejajo rudniki 4- do 5-mesečno zalogo lesa. Ocenjujejo, da je v tej zalogi okrog 40 odstotkov celuloznega lesa. Ker je cena jasmekga lesa zelo ugodna, ga izvažamo iz Slovenije tudi drugam.

ZAGREBŠKA KRONIKA

Obsojen navljalec cen. Sest prodajalcev živih — pavšalistov je bilo kaznovanih zaradi navljajanja cen z denarnimi kaznimi, od 30.000 do 60.000 din. V postopku je še nad 30 brezvestnih trgovcev.

Vroč klobasice na Trgu republik. Tovarna prekajenega mesa »Sljeme« je zgradila na Trgu republike moderen stekleni kiosk, v katerem pečejo na električnih pečeh ves dan okusne klobasice. Pečekar more komaj ugoditi navljaju, prodaja pa nad 5000 klobasice na dan. To je novost, ki so jo ugodno sprejeli in imajo mnogi sedaj počeni toplo malico.

Prvi hotel iz jeklenih brezvljnih cevi. V Zagrebu dokončujejo nasproti glavnega kolodvora novi hotel, ki ga grade iz jeklenih brezvljnih cevi. To je prva konstrukcija take vrste v naši državi, moderna zgradba z majhnimi sobami za prenočevanje. Ko bo zgrajena, pravijo investitorji in graditelji, bo ne samo edinstven hotel, temveč tudi eden izmed najlepših.

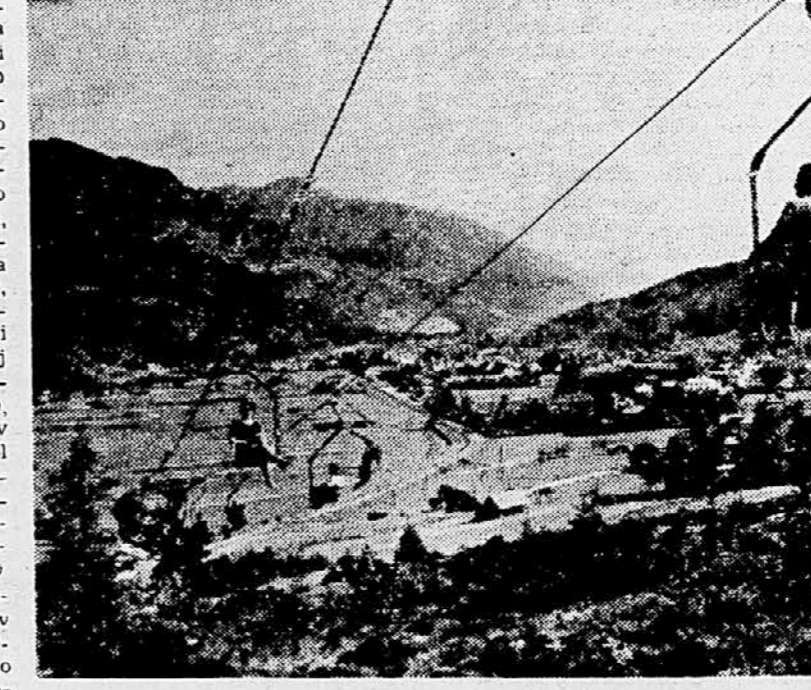
Verze »Moša Pijade«. V petih letih je šlo skozi to vseučilišče nad 24.000 delavcev, ki so dobili v seminarskih boljšo izobrazbo. V tem vseučilišču so odprli tudi dvoletno delavsko visoko šolo, kjer dobivajo delavci po posameznih seminarjih še višjo izobrazbo.

Nekoliko statistike o zagrebških alkoholikih. V Zagrebu imajo dispanzer za psihičnega, ki se je pridobil do velike zasluge pri zatiranju alkoholizma. V tem dispanzerju proizvedejo alkoholike in jih uspešno zdravijo. Skozi dispanzer je šlo že nad 11.000 alkoholikov, vendar je pa še vedno mnogo notornih alkoholikov. V Zagrebu je nad 5000 registriranih alkoholikov, ki še niso odpravljene. Statistična kaže, da je največ pijancev med moškimi od 40. do 50. leta starosti, med ženskami pa od 30 do 40 let. Najmlajši je bil registriran s 15. leti starosti, najstarejši pa je imel okoli 80 let. Med tistimi, ki se zdravijo v dispanzerju, je nad 14% žensk. V Zagrebu zapravijo alkoholiki vsak mesec 20 milijonov din. — Skoro polovico anketiranih je začelo piti »pod slabim vplivom svoje družbe«.

2000 obiskovalcev na vseučilišču »Moša Pijade«. V Zagrebu so proslavili 5-letnico delavske uni-

gori mislijo. Zičnica je končno z velikimi težavami le dogotovljena in provizorno že obratuje. Kapaciteto ima 250 sedežev na uro in kot je znano, pelje na »Se« na 1145 m, kjer je vmesna postaja, od tam pa je speljana druga na vrh Vitranca v višini 1570 m. Začetna postaja je tik avtomobilske ceste. Z žičnico bo postalo smučanje v Kranjski gori mnogo zanimivejše in privlačnejše, tako za smučarje-turiste kot tudi za vrhunske smučarje, saj bodo imeli vse drugačno možnost treniranja. Smučarska sezona se bo tako nedvomno povečala za več mesecev, obstajala pa bo tudi možnost prirediti večje mednarodne smučarske prireditve. Sedaj, ko je žičnica dograjena, pa bodo morali čimprej izsekati smučarje-nedeljske izletnike. Sicer žičnica ne bo imela pravega smisla. Na »Se« se mislijo postaviti restavracijo, ki bo ob otvoritvi že obratovala. Zaradi večjega obiska pa bo treba misliti na izboljšanje prometnih zvez, tako z Ljubljano in po možnosti s Trstom in Gorico. Žičnica pa bo tudi poleti prava atrakcija za letovištarje, saj bo nudila najrazličnejše možnosti izletov in sprehodov.

Za letošnjo zimsko sezono se že dobro pripravljajo in pravijo, da imajo od decembra dalje že vse zasedeno, če bo le sneg. In če bodo sprejeli in postregli svoje goste tako kot žele, v Kranjski gori ne bo manjkalo gostov. B. B.

Nova žičnica na Vitrancu že poskusno obratuje

-1 R G-

s kmetijskimi prideki

Odkup nekaterih vrst povrtine za krompir, za katerega veliko povprašujejo kupci iz drugih republik; za čebulo, s katero je acer trg založen, toda z nabavami v drugih republikah, predvsem v Makedoniji in z uvozom; za fiol in zrnju, ki ga na trgu primanjkuje. Življen pa je promet z zeljem in nekaterimi drugimi povrtinami, ki se jih sicer ne odkupuje v velikih količinah. Trg je bil s temi povrtinami zadovoljivo založen.

Odkup zimskih jabolk poteka v redu, ponekod so težave zaradi pomanjkanja embalaže in vagonov. V zadnjem času so bile odkupljene precejšnje količine jabolk. Slabši je odkup hrusk in grozdja, toda trg je s tovrstnim sadjem še dokaj dobro oskrbljen. Precej je na trgu tudi kakija.

Poučba goveje živine se je povečala skoro na vseh področjih tako, da se je nekateri potrošna sredstva še vedno oskrbujejo iz drugih republik. Tudi s prasiči je promet zadovoljiv, slabše pa je stanje glede nabave telet. Z mesom so bila v redu oskrbljena vsa potrošna središča, cene so ostale neizpremenjene.

Povsod je preskrba z jajci slabša. V nekaterih potrošnih središčih je že občutil poseg občinskih ljudskih odborov v urejevanje prometa s kmetijskimi prideki.

Okraj	Cena pri KZ na drob. na deb.
-------	------------------------------

KROMPIR:			
N. Gorica	10,50	13	12
Koper	10,50	16	14
Ljubljana	10,50	12	11
Maribor	10,20	14	11
Celje	10,50	15	13,50
M. Sobota	10,50	11	11
N. mesto	10,50	12	10,75

ZELJE:			
N. Gorica	18	18	
Koper	16	30	
Ljubljana	11	14	12
Maribor	12	16	11
Celje	12	17	
M. Sobota	14	15	
N. mesto	9	15	10

CVETACA:			
N. Gorica	23	30	
Koper	23	30	
Ljubljana	25	44	38
Celje	25	44	40

CEBULA:			
Nova Gorica	70		
Koper	75	65	
Ljubljana	40	55	49
Celje	35	55	51
M. Sobota	75	75	
N. mesto	75	60	

PARADIZNIK:			
N. Gorica	14	18	
Koper	23	35	

PAPIRJA:			
N. Gorica	18	22	
Koper	33	40	
Ljubljana	33	36	
Celje	30	35	
M. Sobota	40	50	
N. mesto	45	44	30

SOLATA:			
N. Gorica	40	50	
Koper	45	65	30
Ljubljana	45	44	40

KOSTANJ:			
Koper	33	60	45
Celje	20	38	30
M. Sobota	20	35	

JABOLKA:			
N. Gorica	16	22	
Koper	20	23	26
Ljubljana II.	18	29	25
Maribor	18	25	21
Celje	20	26	22
M. Sobota	17	17	17
N. mesto	21	20	24

GROZDJE:			
N. Gorica	25	40	
Koper	55	70	
Ljubljana I.	110	95	
Maribor	125		
Celje II.	35	60	53

OREHI:			
N. Gorica	100	120	
Koper	90	130	
Celje	95	140	125
N. mesto	95	130	

HRUSKE:			
N. Gorica	35	44	
Koper	50	60	
Celje	25	36	23
N. mesto	25	40	

GOVEDO SRED. KAKOVOSTI:			
N. Gorica	115	270	
Koper	120	270	
Ljubljana	130	270	
Maribor	112	260	
Celje	115	270	
M. Sobota	110	250	
Novo mesto	115	280	

TELETA:			
N. Gorica	205	343	
Koper	212	355	
Ljubljana	220	340	
Celje	180	320	
M. Sobota	180	290	
N. mesto	198	340	

PRAŠIČI:			
N. Gorica	195	350	
Koper	205	401	
Ljubljana	210	400	
Maribor	195	360	
Celje	205	390	
M. Sobota	203	390	
N. mesto	203	360	

JAJCA:			
N. Gorica	23		
Koper	19	22	
Ljubljana	19	22	
Maribor	19	22	
Celje	18	21	24
M. Sobota	18	15	
N. mesto	18	20	

MLEKO:			
N. Gorica	24	32	
Koper	25	36	
Ljubljana	27	31	
Celje	24	36	
M. Sobota	24	36	
N. mesto	24	32	

PISMA uredništvu

Jokij tako izkoriščanje?

Tovariš urednik! Rad bi seznanil javnost še z enim primerom, kako znajo nekateri izkoriščati podnajemnike.

S posredovanjem svojega zeta mi je O. S. na Jurčičevem trgu 2 ponudil sobo in zahteval, naj mu plačam za najemno naprej 10.000 din. Ob vseh letih je bil O. S. sila prijazen in mi je celo svojo oročno napeljal luč. Nekaj dni po vsetitvi sem dobil ob vratih zataknen listič, s katerim me je zet prosil za nadaljnjih 10.000 din za najemno vnaprej. Bil sem nemalo začuden, ko me je obiskala žena O. S. in me prosila, če bi mogel plačati najemno vnaprej vsaj za dve leti po 500 dinarjev mesečno. Plačal sem ji za sobo 6.000 din, toda po šestih mesecih mi je O. S. zvišal najemno za 100% in s tem je bilo vse moje vnaprejšnje plačilo izrabljeno. Odtlej sem plačeval mesečno po 1.500 dinarjev, v čemer je bila vračunana tudi voda in razsvetljava. Ta soba, ki je pravzaprav kopalnica, je dolga nekaj nad 3 metre, široka pa dobra 2 metra. Je brez dnevene svetlobe in pošteno vlažna. Stanodajalci so me še naprošili, naj grem njihovi hčerki za poroka za 75.000 din. S tem je bila moja vloga njihove »donosne ribe« izžrpana in tako so mi odpovedali sobo. Šele tedaj sem izvedel, da je imel O. S. pred menoj že več takih žrtev in da se je godilo tsem tako kot meni. O. S. me je začel tožiti, vrstilo se je razprave in naposled se je zgodilo, da sem pred nekaj dnevi dobil odločbo po zadnji razpravi, da me bodo prisilno izselili 16. XII. 1958 ob 8. uri zjutraj ne glede na to, da je žena noseča.

Dramski umetniki obiskujejo rudarje

Umetniški ansambel Narodnega gledališča v Bitolju je te dni obiskal rudarje največjega makedonskega rudnika svinca in cinka Zletovo pri Probištipu. Rudarji so pokazali svojim gostom posamezne rove svojega rudnika in flotacijo, zvečer pa so umetniki Narodnega gledališča v Bitolju zabavali rudarje v veliki koncertni dvorani tamnojnega Kulturnega doma in jim predvajali dramatisca »Doživljaji Nikolettine Bursaća« Branka Čopića. D. M.

Pripomnil naj še to, da je O. S. predsednik hišnega sveta v tej hiši, kjer je sicer najemnik domosnih sob. Vinko P.

Lep primer humanosti

Starši, zamislite si, da vam popolnoma zdrav otrok nenadoma smrtno zboli. Minute njegovega življenja so štete. Pa pride k njemu zdravnik, ki mu takoj nudi prvo pomoč, odstopi svoj avtomobil, da smo ga lahko odpeti odpeljati v Ljubljano. Ker pa nesreča, kot pravilo, ne pride nikdar sama, se nam je v bližnji Ljubljane pokvaril avtomobil.

Hvaležna zakonca Stern iz Zirovnice

Kranjska gora na novi poti?

V zadnjih dveh letih je bilo že mnogo napisanega in povedanega o stanju turizma v Kranjski gori. Mnogo je bilo kritike, da so hoteli zastareli, kraj sam zanemarjen in da se tudi poklicanci ne zanimajo za napredek kot bi se morali, da samo prebivalstvo ni zainteresirano za turizem in še marsikaj. Na drugi strani pa smo zopet slišali, da naj prav Kranjska gora

Stane Sever kot Pobodnosikov v »Veliki žehiti«

Brezmejnost

»Tam, kjer murke cveto...«

Ena izmed osnovnih in značilnih lastnosti pesnika in človeka Vladimira Majakovskega je njegova ekstremnost, brezmejnost. Kakor je genialni pesnik Velike socialistične revolucije skoraj brezmejen v svoji ljubezni, tako in še bolj ekstremen je v svoji mrznosti, v svojem ogorčenju, v svoji brezovirni ostrini, zločinstvu in satiri, v bičanju nedostarkov in krivdov v sovjetskem javnem življenju. Kot tak se nam v posebno jarki luči pokaže v svojem zadnjem dramskem delu, v »Banji«, ki je dobila v našem prevodu ime »Velika žehita«. Tako ostro satiro, kakor poslednji ni bila več napisana, si je mogel dovoliti samo revolucionaren pesnik takega govora, poguma in zasluga za revolucijo, kakršnen je bil Majakovski. To »dramo« v šestih dejanjih s cirkuosnim in ognjevetem je uprizorilo Slovensko narodno gledališče kot drugo novost v letošnji sezoni.

Zanimiva igra je zmes dramatičnega domisleka. Ekstremnost Majakovskega pa razodeva mimo vsega drugega še risanje »značajev« (pravzaprav neznačajev, temveč utešiteljen napak, lastnosti in težnj) in

to posebno risanje glavne osebe, zakrknjenega in stupidnega birokrata Pobodnosikova, načelnika »uprave za doseg« soglasja (menda koordinacije), s takisto stupidno kratko »glavnačupdos«. To se kaže že v prvem nastopu tega »junaka«, ko narekuje neki nesmiselnemu govor, v katerem meša tramvaj, Tolstoja in Puškina, a ko ga tipkariča Undreton na to opozori, jo seveda odpusti. Despot, birokrat, brezdelnež, ženskar, topomnež-brezmejnost! Kakor da je hotel

pesnik izbičati vse napake in izrodke v eni sami osebi.

Zelo značilna za nadvse komplicirani značaj velikega pesnika je tudi njegova očitna notranja nestrpnost in neučakanost. Velikemu verniku Revolucije je bil razvoj stvari in dogodkov prepočasen! Zavirali so ga kričeči negativni pojavi. In morda je tudi ta živčna nestrpnost poleg vsega že znanega in tudi neznanega prispevala v to, da se je Majakovski mesec dni po moskovski uprizoritvi prav tega dela odločil za svoje najekstremnejše dejanje, za svoj najradikalnejši tragični korak. Brezmejen je moral biti njegov ledeno mrzli brezup, ki mu je potisnil v roko pištolo, da je umrl smrti, ki je v bistvu še danes nepojasnjena in misteriozna. On, ki je dobro vedel, da »ni težko umreti, znatno težje pa življenje graditi«, se je hkrati zavedal, da je za to go in sivo sredino povprečja prekomerna izrednost, radikalnost, ekstremnost in brezmejnost neznosna, pa čeprav je združena tudi z najčistejšo in najbrezosebnejšo ljubeznijo, ter da zanjo tako rekoč ni mesta v nji. Te lastnosti povprečno javnost vzmirljavo in izživajo. V tem spoznanju je bil tragični konflikt drame Majakovskega, umetnika in človeka.

»Veliko žehito« je očitno inspirirala ta pesnikova notranja neučakanost in nestrpnost. Zato je postavil na oder »izumitelja« Cudakova, ki je izdelal značilni nevidni »stroj« s čudovito lastnostjo, da razvrednoti čas, ga poljubno skrajša, ustavi ali pa prehitveva. Da bi izpopolnil in dovršil svojo naravo, potrebuje Cudakov de-

računavanja je to razumljivo. Toda čas je bil očitno že preveč ustaljen za Majakovskega revolucionarni radikalizem. Za- ušnica temu času je bila huda in pesnik jo je plačal s »prostovoljno« smrtjo. Takih Pobodnoscev čas ne odpušča. Le-ta je res slikan povsem negativno, kot posebej zlo. Saj je pesniku celo dobrodrušno-cinični devfradant Nočkin ljubši kot ta birokrat! »Politični« junaki so nevtralni delavci in posebno Cudakov. Toda tudi ta je risan z redkimi barvami in z rahlo ironijo, kakršna je bila lastna pesniku v odnosu do samega sebe. Pa kljub temu izzven igra »pozitivnosti« v duhu popolne privržnosti komunizmu, celo kot agitka za petletko.

Iz takih razlogov je razumljivo, da te »drame« Majakov-

pa je bilo včasih vendar malce tesno pri srcu. Ko bi bilo v Majakovskega futuristični improvizaciji več človeške in umetniške topline, bi se mu utegnili zgoditi tako, kakor se dogodi bralcu Don Kihota ali pa kakor se je zgodilo Gogolju, ki so mu ob premieri njegovega »Revizorja« sredi vseobsega krohotu drle solze po licih...

In končno: po Cankarjevi politični satiri še Majakovskega ogorčenja izredna drznost. Kako drzna je na primer zamisel, podati veličastno in človeško tako dragoceno temo »zmage dela nad kapitalom« kot »parodijo na umetniški okus primitivcev! Pa vendar se je dala tudi ta kočljiva z umetniškimi taktom spodobno rešiti, kakor je pokazala re-

pa je bilo včasih vendar malce tesno pri srcu. Ko bi bilo v Majakovskega futuristični improvizaciji več človeške in umetniške topline, bi se mu utegnili zgoditi tako, kakor se dogodi bralcu Don Kihota ali pa kakor se je zgodilo Gogolju, ki so mu ob premieri njegovega »Revizorja« sredi vseobsega krohotu drle solze po licih...

In končno: po Cankarjevi politični satiri še Majakovskega ogorčenja izredna drznost. Kako drzna je na primer zamisel, podati veličastno in človeško tako dragoceno temo »zmage dela nad kapitalom« kot »parodijo na umetniški okus primitivcev! Pa vendar se je dala tudi ta kočljiva z umetniškimi taktom spodobno rešiti, kakor je pokazala re-

Prizor iz uprizoritve Majakovskega »Velike žehite« v Drami SNG v Ljubljani

Toda ko nevidni stroj odleti v bodočnost, odvzre iz sebe Pobodnosikova in njegovo družbo, kajti le-ti niso komunizmu potrebni. Čas jih je povozil!

Tako izzveni Majakovskega igra povsem v duhu gesel in parol, ki so obesene na gledaliških stenah in ki proglašajo oder tudi kot politično-agitacijsko tribuno... Iz duha revolucionarno-radikalnega ob-

skega ni mogoče meriti z običajnimi umetniškimi merili. To je vse bolj plod ogorčenega publicista, besnega agitatorja za čistost ideje in dela, razkakega satirika, duhovita persiflaža — brezmejni! Poleg iskrenega moralnega ogorčenja izredna drznost. Kako drzna je na primer zamisel, podati veličastno in človeško tako dragoceno temo »zmage dela nad kapitalom« kot »parodijo na umetniški okus primitivcev! Pa vendar se je dala tudi ta kočljiva z umetniškimi taktom spodobno rešiti, kakor je pokazala re-

pa je bilo včasih vendar malce tesno pri srcu. Ko bi bilo v Majakovskega futuristični improvizaciji več človeške in umetniške topline, bi se mu utegnili zgoditi tako, kakor se dogodi bralcu Don Kihota ali pa kakor se je zgodilo Gogolju, ki so mu ob premieri njegovega »Revizorja« sredi vseobsega krohotu drle solze po licih...

In končno: po Cankarjevi politični satiri še Majakovskega ogorčenja izredna drznost. Kako drzna je na primer zamisel, podati veličastno in človeško tako dragoceno temo »zmage dela nad kapitalom« kot »parodijo na umetniški okus primitivcev! Pa vendar se je dala tudi ta kočljiva z umetniškimi taktom spodobno rešiti, kakor je pokazala re-

Fran Albreht

Novo razstave

Po uspehi razstavi »Avtoportret na Slovenskem«, ki so jo zaključili v nedeljo, bo Moderna galerija v Ljubljani jutri priredila novo pomembno razstavo. To je restrospektivna razstava del impresionističnega slikarja Ivana Groharja, ki jo bodo odprli ob sedemnajsti uri. Mestni muzej v Kranju je priredil razstave barvnih reprodukcij umetnostnih spomenikov »Umetnost pri trušča-

nih«, »Slikarstvo na Flamskem«, »Madžarsko slikarstvo v 19. stoletju« in »Diego Velazquez«. Razstave bodo odprte do 22. novembra.

Umetnostni paviljon v Slovenskem Gradcu je priredil v svojih prostorih razstavo mari-borskih likovnih umetnikov kiparja Gabrijele Kolbiča in grafika Ivana Cobala. Razstava bo odprta do 22. novembra.

JUGOSLOVANSKA KRONIKA

PRVI ŠIPTARSKI DNEVNIK

29. novembra bo začel izhajati prvi dnevnik v šiptarskem jeziku. Predsedništvo Oblasnega odbora Socialistične zveze Kosovsko-metohijske oblasti je odločilo, da bo šiptarsko glasilo Socialistične zveze »Rilindza« v Prištini začelo izhajati kot dnevni list. »Rilindza« je doslej izhajala dvakrat na teden. Ustanovitev prvega šiptarskega dnevnika lista je pomemben faktor v nadaljnjem kulturnem razvoju Šiptarjev. V potašitev prvega šiptarskega dnevnika pripravljajo razstavo časopisno-založniške dejavnosti v šiptarskem jeziku. Obenem bodo proslavili tudi petnajstletnico tiska v šiptarskem jeziku. Med narodno-ovobodilno borbo sta v letu 1943 izšla prva šiptarska časopisa »Lirija« (Svoboda) in »Žeri i populit« (Glas ljudstva).

Poleg »Rilindze« izhajajo na Kosovu in v Metohiji še štiri druge periodične listi z nakladi okrog 40.000 izvodov.

NOVI DOKUMENTI O NJEGOŠU

Znanstveni sodelavec Zgodovinskega inštituta Srbske akademije znanosti dr. B. Pavličević je leto dni kot stipendist vladne FLRJ raziskoval arhive muzejev in drugih ustanov v Sovjetski zvezi. Te dni se je vrnil v domovino s številnimi posnetki dokumentov, ki so dragocen prispevek k raziskovanju srbske in črnogorske zgodovine. Za literarno zgodovino je najpomembnejša najdba doslej nepoznane korespondence Petra Petrovića Njegoša, zlasti pa še rokopis njegovega eseja o Črni Gori v ruskem jeziku. Rokopis je Njegoš verjetno diktiral svojemu tajniku, po podpisu in stilu pa se z gotovostjo sklepa o avtorstvu.

IZ KONCERTNEGA ŽIVLJENJA

Združenje glasbenih umetnikov Srbije je dalo pobudo

za serijo »Pedagoških koncertov«, namenjenih beograjskim dijakom. Prejšnji teden so z uspehom izvedli prvega od sedmih koncertov cikla. Profesor beograjske Glasbene akademije Petar Bingulac je govoril o temi »Glasba kot pojem«, v umetniškem programu pa so sodelovali priznani beograjski glasbeniki.

Pomemben uspeh je te dni dosegla tudi makedonska Koncertna direkcija. Priredila je prvi abonmajske simfonični koncert, ki je bil zelo dobro obiskan. Velika koncertna dvorana skopskega Doma JLA je bila popolnoma razprodana. V programu prvega abonmajskega koncerta je bila zastopana tudi makedonska glasbena ustvarjalnost. Izvajali so devet glasbenih miniaturnih skladatelja Tomislava Zografskega.

USPEHI V TUJINI

V dunajski galeriji Würthle je razstavljal Zlatko Prica. Njegova razstava je dosegla velik uspeh, o katerem govori tudi dunajsko časopisje, ki ob enem izraža željo, da bi se razstave jugoslovanske likovne umetnosti na Dunaju še ponavljale.

V Beogradu so se vrnili člani umetniškega ansambla Doma JLA, ki so na povabilo sil Združenih narodov gostovali na Sinajskem polotoku. Izvajali so narodne pesmi, zabavne melodije in odlomke iz baletove »Ohridska legenda« ter »Srce iz leca«. Sodelovali so tudi na osrednji proslavi dneva Združenih narodov v Gazi. Ocenili so jih kot eno najboljših skupin, kar jih je doslej gostovalo na Sinaju, in izrazili željo, da bi bili jugoslovanski izvajalci še večkrat gostje sil Združenih narodov.

NASA IZVIRNA DRAMATIKA

Narodno gledališče v Skoplju je začelo letošnjo sezono s premiero nove makedonske

drame. Znani makedonski dramatik Vasil Iljoski je avtor drame »Kuzman Kapidan«, režiser uprizoritve pa je bil Petre Prličko. Delo obravnava zgodovinsko snov, življenje Makedoncev pod turškim nasiljem. Čeprav ima nova makedonska drama več šibkih točk — razvečenost dialogov je najbolj otekočala dinamično izvedbo — je občinstvo premiero lepo sprejelo.

Zagrebsko dramsko gledališče bo uprizorilo dramo »Soba za štiri«, ki sta jo napisala Beograjčana Miroslav Belović in Jovan Cirilov. Prvi od avtorjev delo kot gost tudi režira. Novo odrosko delo obravnava velike in male konflikte, ki vstajajo med ljudmi, vezanimi na skupno življenje v istem prostoru. Osebam sta avtorja skušala vliti nekaj značilnosti naše povojne generacije.

Atelje 212 v Beogradu bo z eno svojih prihodnjih premier obudil spomin na že skoraj pozabljenega jugoslovanskega dramatika Joakima Vujića. Prvič bo uprizorilo njegovo »Habrežnoje pravo«, napisano leta 1812, in »Ljubovnjavo zavist čez jedne cipele«, napisano leta 1805, izvajano pa zadnjič pred 120 leti. Obe deli sta adaptaciji tuje dramatike, a Vujić jih je prevajal in priredil popolnoma samostojno ter jima dal srbsko okolje. Gledališče se je odločilo za stilizirano uprizoritev, ki bo spominjala na staro gledališče Vujićevega časa. Režiser je Vladimir Petrić, umetniški svetovalec Josip Kulundžić, glasbeno spremljavo je napisal Davor Župančić. V izvedbi bodo sodelovali znani beograjski dramski umetniki.

SKUPŠČINA MAKEDONSKEGA ZDRUŽENJA FILMSKEGA TISKA

Uredništvo »Filmskih novosti« v Beogradu je priredilo letno skupščino mednarodnega združenja filmskega tiska. Udeleženci so predlagali več

pomembnih organizacijskih oblik za izboljšanje filmskega informativnega dela, ker je televizija postavila film pred nove, zahtevnejše naloge. Ker pa se skupščine niso mogli udeležiti vsi člani združenja, so sklenili, da bo 18. decembra v Parizu izredna skupščina, na kateri bodo sprejeli predlagane spremembe v statutu in izvolili novo vodstvo združenja.

NOVA GLEDALIŠKA REVIIJA

Uprava Hrvatskega narodnega gledališča v Zagrebu je sklenila, da bo začela letos izdajati novo gledališko revijo »Ilustrirani teatar«. Prva številka bo izšla še ta mesec. Nizka cena posameznega izvoda bo omogočila izpolnitev naloge, ki si jo je zadalo uredništvo, propagiranja naše gledališke umetnosti. Revijo bo urejeval Djuka Berkeš s pomočjo redakcijskega kolegija.

Znana francoska filmska igralka Nicole Courcel je z veliko nadarjenostjo in preprosto toplino oblikovala vlogo mlade matere v odličnem francoskem filmu »Primer dr. Laurenta«, ki ga te dni predvajajo v kinematografu »Komuna«.

V kinu NAM KA ŽEJO

Primer dr. Laurenta

Francoski film »Primer dr. Laurenta« smo pričakovali predvsem z velikim zanimanjem, pa tudi z radovednostjo, skoraj z zaskrbljenostjo. Zadel si je namreč težavno, zelo kočljivo, a lepo pastanostvo. Pri-spevati hoče svoj delež k temu, da bi se žene več ne uklanjale brezsrčni pravadni napovedi: »V bolečinah boš rodila«, napovedi, pred katero se je v zgodovini porodništva z redkimi izjemami ustavljala tudi zdravniška veda. Povedati želi ženam, da lahko spremenijo trenutke bolečine v trenutke sreče in lepote porajanja novega življenja. Porod, ki je bil doslej v filmu le skrbno retuširan ganljivi okrasni dodatek, naj bi v tem filmu postal

glavni junak, osrednja os, dokumentacijsko verno dogajanje, a skladno z lepoto umetniške filmske govornice.

Te vrstice niso namenjene razpravljanju, kako opravlja film svoje veliko zdravstveno vzgojno poslanstvo. Opozorijo naj gledalca na nekaj drugega, prav tako pomembnega in naravnost odločilnega za uspeh tega filma. To so čudovita preprostost, skrajna iskrenost in poslušljiva obzornost, s katerimi so francoski filmski delavci prikazali ta zahtevni motiv. Zlagano sramežljivost je zametnjal nazornost — nujna za vzgojni namen filma — obenem pa se ta nazornost niti enkrat ne dotika banalnosti, dvomljivosti ali česar koli, kar bi moglo kaziti umetniško vrednost dela. Besede, ki jih film govori gledalcem, so pogumne, a nihče jih ne more razlagati na napačen, manjvreden način. Ne trdim, da film nima šibkih mest. Ponekod hoče biti zgodba o mladi nezakonski materi in francoski alpski vaicni malce sentimentalna, navina v veselih in resnih odtokih, tudi prav po vaško klepetana in razvlečena je včasih. Osrednje umetniške vrednote filma pa so nelzpodbitne. Temelj jim je dal režiser in koscenarist Jean-Paul Le Chanois, najčistejšo podobo pa igralka Nicole Courcel v vlogi Francine. Iskrena in preprosta je ta junakinja filma v svojem razvoju iz dekleta v mlado mater. Nicole Courcel jo je zaigrala z velikimi igralskim in človeškim pogumom, zavestnostjo in dostojanstvom. Hvaležni smo ji za njeno kreacijo.

Predvsem pa: vzgojnih, estetskih in umetniških komponent filma »Primer dr. Laurenta« naj ne preze noben gledalec, zlasti nobena žena in dozorevajoče deklet.

S. G.

Eng prvo in drugi mesti za nas

Prvič, če se prav spominjam, so v Jugoslaviji razglašali zmagovalce namiznoteniškega tekmovalstva s tem, da so po zgledu atletov stopali na zmagovalni oder. Tako je bilo na IX. mednarodnem prvenstvu Jugoslavije v Zagrebu in pomembno je, da so tam tudi Jugoslavoani lahko zasedli najvišjo stopnico. Kakor je bilo pričakovati, so sicer imeli Maždari največ uspehov, saj so osvojili v petih konkurencah kar štiri prva mesta, toda za njimi se je uvrstila Jugoslavija z enim prvim in dvema drugima.

Medtem ko so bila v ostalih konkurencah presenečenja omejena na vse igre, razen zaključnih, pa je bilo pri posameznikih drugače. Tu je bilo presenečenj na pretek — vse do zadnjega udarca.

Polpomena nepričakovano je postal mednarodni prvak Jugoslavije Joža Vogrinc, ki je kot prvi Jugoslovijan zmagal na tem prvenstvu, odkar ga igrajo z najelitnejšo tujo konkurenco Vogrince je bil (kakor tudi Harangozo) zadnji del tekmovalja v odlični formi. Strokovnjaki pravijo, da sta oba naša mušketirja v zadnjem času mnogo trenirala, kar jima je videti tudi že na prvi pogled, saj sta oba precej shujšala. Bojazn, da bi ju naposled vendar povsem izpodrinili mladi, jima je po vsej priliki dala volje in moči, da sta se priprav na sezono lotila načrtneje kakor kdaj koli doslej. In tako sta dosegla, kar sta hotela. Harangozo je takoj po zmagi nad evropskim prvakom Berzicikom dal na vprašanje, čemu pripisuje svoj veliki uspeh, tale odgovor: »Pa, treningu!»

Pinalna igra obeh Jugoslovancev je bila na precejšnji kakovostni ravni. Razen v tretjem nizu je bil Vogrinc odločnejši

je izredno bučno spodbujalo domače občinstvo, je bila popolnoma zaslužena.

V ostalih finalih ni bilo nenačelnih. V parih sta se Jugoslovanci Vogrinc in Hrudi odločno upirala odličnim Madžaroma Berziku in Földyju in klonila šele v petih nizih.

Prireditve v Zagrebu je torej minila — se organizacijsko povrh so sponzori zadovoljni. Rezultati finalov: MOSKI PARI — Vogrinc; Harangozo 3:1; ZENSKE: Mosozsy; Koczian 3:2; MOSKI PARI: Berzic-Földy; Vogrinc-Hrudi 3:2; ZENSKE PARI: Mosozsy-Koczian; Rowe-Thompson 3:1; MESANI PARI: Mosozsy-Sido; Rowe-Leach 3:2.

Evgen Bergant

POLFINALNI SAHOVSKI TURNIRJI

Prvi dobiček za Puca

V nedeljo so se v Opatiji, Zemunu in Tuzli začeli polfinalni turnirji za prvenstvo Jugoslavije v šahu.

V Opatiji je v I. kolu zaigral najboljši nepričakovano mojstrski kandidat Knežević, ki je premagal mojstra Lukiča. Ostali izidi so bili: Bertok-Pavlovič 1:0, Puc-Sabados 1:0, Minić-Bulat 1:0. Prekinjeni sta bili igri Kržišnik-Vospersnik in Sofrevski-Smailbegović. Janošević doslej še ni bilo na k u turnirja.

V Tuzli so v I. kolu igrali takole: Sokolov-Stupica remi

NAD 400 KM NA URO
Znanj angleški športnik Donald Campbell je na jezeru Coniston v Britaniji z motorom, celotno dolžino 200 m, 400 km na uro, Prejšnjega (384,6 km) je bralil sam. Novi rekord je dosegel s svojim pilotom 400x200x100; 2:04,1 (sta zdaj vgrajeno turbino na reaktivni pogon.

Se nekaj odličnih izidov s steze

Za zaključek letošnje atletske sezone je AK Ljubljana med tednom in v nedeljo priredil več klubskih tekmoval, na katerih je bilo sponzori zadovoljni. Rezultati, med njimi tudi državni in slovenski rekordi. Skakalec ob palici Rojko je izenačil državni mladinski rekord, troboju pa je zabil slovenski rekord (oba državni rekordi). Z novimi rekordi sta se izkazala še Špan in Hoffman.

Izidi: mladinec 800 m: Zofman 2:36,8; štart 3x50 m: 33,3 4x200 m: 1:56,8; članice 800 m: C. Cerne 2:39,2; mlajši mladinec 400 m: Murnik 53,8; 500 m: Polič 1:07,8; 600 m: Polič 1:23,2; 800 m: Polič 1:39,8; 1000 m zapre: Polič 2:54,2; palica: Rojko 4,000 (drž. rekord); troboj: Rojko 2:19; štarte 4x200 m: Polič 1:56,8; štarte 1.500 m: Polič 2:00,9; štarte 2.000 m: Polič 2:14,4; štarte 2.500 m: Polič 2:32,8; štarte 3.000 m: Polič 2:51,2; štarte 3.500 m: Polič 3:10,0; štarte 4.000 m: Polič 3:28,8; štarte 4.500 m: Polič 3:47,2; štarte 5.000 m: Polič 4:05,6; štarte 5.500 m: Polič 4:24,0; štarte 6.000 m: Polič 4:42,4; štarte 6.500 m: Polič 5:00,8; štarte 7.000 m: Polič 5:19,2; štarte 7.500 m: Polič 5:37,6; štarte 8.000 m: Polič 5:56,0; štarte 8.500 m: Polič 6:14,4; štarte 9.000 m: Polič 6:32,8; štarte 9.500 m: Polič 6:51,2; štarte 10.000 m: Polič 7:09,6; štarte 10.500 m: Polič 7:28,0; štarte 11.000 m: Polič 7:46,4; štarte 11.500 m: Polič 8:04,8; štarte 12.000 m: Polič 8:23,2; štarte 12.500 m: Polič 8:41,6; štarte 13.000 m: Polič 9:00,0; štarte 13.500 m: Polič 9:18,4; štarte 14.000 m: Polič 9:36,8; štarte 14.500 m: Polič 9:55,2; štarte 15.000 m: Polič 10:13,6; štarte 15.500 m: Polič 10:32,0; štarte 16.000 m: Polič 10:50,4; štarte 16.500 m: Polič 11:08,8; štarte 17.000 m: Polič 11:27,2; štarte 17.500 m: Polič 11:45,6; štarte 18.000 m: Polič 12:04,0; štarte 18.500 m: Polič 12:22,4; štarte 19.000 m: Polič 12:40,8; štarte 19.500 m: Polič 12:59,2; štarte 20.000 m: Polič 13:17,6; štarte 20.500 m: Polič 13:36,0; štarte 21.000 m: Polič 13:54,4; štarte 21.500 m: Polič 14:12,8; štarte 22.000 m: Polič 14:31,2; štarte 22.500 m: Polič 14:49,6; štarte 23.000 m: Polič 15:08,0; štarte 23.500 m: Polič 15:26,4; štarte 24.000 m: Polič 15:44,8; štarte 24.500 m: Polič 16:03,2; štarte 25.000 m: Polič 16:21,6; štarte 25.500 m: Polič 16:40,0; štarte 26.000 m: Polič 16:58,4; štarte 26.500 m: Polič 17:16,8; štarte 27.000 m: Polič 17:35,2; štarte 27.500 m: Polič 17:53,6; štarte 28.000 m: Polič 18:12,0; štarte 28.500 m: Polič 18:30,4; štarte 29.000 m: Polič 18:48,8; štarte 29.500 m: Polič 19:07,2; štarte 30.000 m: Polič 19:25,6; štarte 30.500 m: Polič 19:44,0; štarte 31.000 m: Polič 20:02,4; štarte 31.500 m: Polič 20:20,8; štarte 32.000 m: Polič 20:39,2; štarte 32.500 m: Polič 20:57,6; štarte 33.000 m: Polič 21:16,0; štarte 33.500 m: Polič 21:34,4; štarte 34.000 m: Polič 21:52,8; štarte 34.500 m: Polič 22:11,2; štarte 35.000 m: Polič 22:29,6; štarte 35.500 m: Polič 22:48,0; štarte 36.000 m: Polič 23:06,4; štarte 36.500 m: Polič 23:24,8; štarte 37.000 m: Polič 23:43,2; štarte 37.500 m: Polič 24:01,6; štarte 38.000 m: Polič 24:20,0; štarte 38.500 m: Polič 24:38,4; štarte 39.000 m: Polič 24:56,8; štarte 39.500 m: Polič 25:15,2; štarte 40.000 m: Polič 25:33,6; štarte 40.500 m: Polič 25:52,0; štarte 41.000 m: Polič 26:10,4; štarte 41.500 m: Polič 26:28,8; štarte 42.000 m: Polič 26:47,2; štarte 42.500 m: Polič 27:05,6; štarte 43.000 m: Polič 27:24,0; štarte 43.500 m: Polič 27:42,4; štarte 44.000 m: Polič 28:00,8; štarte 44.500 m: Polič 28:19,2; štarte 45.000 m: Polič 28:37,6; štarte 45.500 m: Polič 28:56,0; štarte 46.000 m: Polič 29:14,4; štarte 46.500 m: Polič 29:32,8; štarte 47.000 m: Polič 29:51,2; štarte 47.500 m: Polič 30:09,6; štarte 48.000 m: Polič 30:28,0; štarte 48.500 m: Polič 30:46,4; štarte 49.000 m: Polič 31:04,8; štarte 49.500 m: Polič 31:23,2; štarte 50.000 m: Polič 31:41,6; štarte 50.500 m: Polič 32:00,0; štarte 51.000 m: Polič 32:18,4; štarte 51.500 m: Polič 32:36,8; štarte 52.000 m: Polič 32:55,2; štarte 52.500 m: Polič 33:13,6; štarte 53.000 m: Polič 33:32,0; štarte 53.500 m: Polič 33:50,4; štarte 54.000 m: Polič 34:08,8; štarte 54.500 m: Polič 34:27,2; štarte 55.000 m: Polič 34:45,6; štarte 55.500 m: Polič 35:04,0; štarte 56.000 m: Polič 35:22,4; štarte 56.500 m: Polič 35:40,8; štarte 57.000 m: Polič 35:59,2; štarte 57.500 m: Polič 36:17,6; štarte 58.000 m: Polič 36:36,0; štarte 58.500 m: Polič 36:54,4; štarte 59.000 m: Polič 37:12,8; štarte 59.500 m: Polič 37:31,2; štarte 60.000 m: Polič 37:49,6; štarte 60.500 m: Polič 38:08,0; štarte 61.000 m: Polič 38:26,4; štarte 61.500 m: Polič 38:44,8; štarte 62.000 m: Polič 39:03,2; štarte 62.500 m: Polič 39:21,6; štarte 63.000 m: Polič 39:40,0; štarte 63.500 m: Polič 39:58,4; štarte 64.000 m: Polič 40:16,8; štarte 64.500 m: Polič 40:35,2; štarte 65.000 m: Polič 40:53,6; štarte 65.500 m: Polič 41:12,0; štarte 66.000 m: Polič 41:30,4; štarte 66.500 m: Polič 41:48,8; štarte 67.000 m: Polič 42:07,2; štarte 67.500 m: Polič 42:25,6; štarte 68.000 m: Polič 42:44,0; štarte 68.500 m: Polič 43:02,4; štarte 69.000 m: Polič 43:20,8; štarte 69.500 m: Polič 43:39,2; štarte 70.000 m: Polič 43:57,6; štarte 70.500 m: Polič 44:16,0; štarte 71.000 m: Polič 44:34,4; štarte 71.500 m: Polič 44:52,8; štarte 72.000 m: Polič 45:11,2; štarte 72.500 m: Polič 45:29,6; štarte 73.000 m: Polič 45:48,0; štarte 73.500 m: Polič 46:06,4; štarte 74.000 m: Polič 46:24,8; štarte 74.500 m: Polič 46:43,2; štarte 75.000 m: Polič 47:01,6; štarte 75.500 m: Polič 47:20,0; štarte 76.000 m: Polič 47:38,4; štarte 76.500 m: Polič 47:56,8; štarte 77.000 m: Polič 48:15,2; štarte 77.500 m: Polič 48:33,6; štarte 78.000 m: Polič 48:52,0; štarte 78.500 m: Polič 49:10,4; štarte 79.000 m: Polič 49:28,8; štarte 79.500 m: Polič 49:47,2; štarte 80.000 m: Polič 50:05,6; štarte 80.500 m: Polič 50:24,0; štarte 81.000 m: Polič 50:42,4; štarte 81.500 m: Polič 51:00,8; štarte 82.000 m: Polič 51:19,2; štarte 82.500 m: Polič 51:37,6; štarte 83.000 m: Polič 51:56,0; štarte 83.500 m: Polič 52:14,4; štarte 84.000 m: Polič 52:32,8; štarte 84.500 m: Polič 52:51,2; štarte 85.000 m: Polič 53:09,6; štarte 85.500 m: Polič 53:28,0; štarte 86.000 m: Polič 53:46,4; štarte 86.500 m: Polič 54:04,8; štarte 87.000 m: Polič 54:23,2; štarte 87.500 m: Polič 54:41,6; štarte 88.000 m: Polič 55:00,0; štarte 88.500 m: Polič 55:18,4; štarte 89.000 m: Polič 55:36,8; štarte 89.500 m: Polič 55:55,2; štarte 90.000 m: Polič 56:13,6; štarte 90.500 m: Polič 56:32,0; štarte 91.000 m: Polič 56:50,4; štarte 91.500 m: Polič 57:08,8; štarte 92.000 m: Polič 57:27,2; štarte 92.500 m: Polič 57:45,6; štarte 93.000 m: Polič 58:04,0; štarte 93.500 m: Polič 58:22,4; štarte 94.000 m: Polič 58:40,8; štarte 94.500 m: Polič 58:59,2; štarte 95.000 m: Polič 59:17,6; štarte 95.500 m: Polič 59:36,0; štarte 96.000 m: Polič 59:54,4; štarte 96.500 m: Polič 60:12,8; štarte 97.000 m: Polič 60:31,2; štarte 97.500 m: Polič 60:49,6; štarte 98.000 m: Polič 61:08,0; štarte 98.500 m: Polič 61:26,4; štarte 99.000 m: Polič 61:44,8; štarte 99.500 m: Polič 62:03,2; štarte 100.000 m: Polič 62:21,6; štarte 100.500 m: Polič 62:40,0; štarte 101.000 m: Polič 62:58,4; štarte 101.500 m: Polič 63:16,8; štarte 102.000 m: Polič 63:35,2; štarte 102.500 m: Polič 63:53,6; štarte 103.000 m: Polič 64:12,0; štarte 103.500 m: Polič 64:30,4; štarte 104.000 m: Polič 64:48,8; štarte 104.500 m: Polič 65:07,2; štarte 105.000 m: Polič 65:25,6; štarte 105.500 m: Polič 65:44,0; štarte 106.000 m: Polič 66:02,4; štarte 106.500 m: Polič 66:20,8; štarte 107.000 m: Polič 66:39,2; štarte 107.500 m: Polič 66:57,6; štarte 108.000 m: Polič 67:16,0; štarte 108.500 m: Polič 67:34,4; štarte 109.000 m: Polič 67:52,8; štarte 109.500 m: Polič 68:11,2; štarte 110.000 m: Polič 68:29,6; štarte 110.500 m: Polič 68:48,0; štarte 111.000 m: Polič 69:06,4; štarte 111.500 m: Polič 69:24,8; štarte 112.000 m: Polič 69:43,2; štarte 112.500 m: Polič 70:01,6; štarte 113.000 m: Polič 70:20,0; štarte 113.500 m: Polič 70:38,4; štarte 114.000 m: Polič 70:56,8; štarte 114.500 m: Polič 71:15,2; štarte 115.000 m: Polič 71:33,6; štarte 115.500 m: Polič 71:52,0; štarte 116.000 m: Polič 72:10,4; štarte 116.500 m: Polič 72:28,8; štarte 117.000 m: Polič 72:47,2; štarte 117.500 m: Polič 73:05,6; štarte 118.000 m: Polič 73:24,0; štarte 118.500 m: Polič 73:42,4; štarte 119.000 m: Polič 74:00,8; štarte 119.500 m: Polič 74:19,2; štarte 120.000 m: Polič 74:37,6; štarte 120.500 m: Polič 74:56,0; štarte 121.000 m: Polič 75:14,4; štarte 121.500 m: Polič 75:32,8; štarte 122.000 m: Polič 75:51,2; štarte 122.500 m: Polič 76:09,6; štarte 123.000 m: Polič 76:28,0; štarte 123.500 m: Polič 76:46,4; štarte 124.000 m: Polič 77:04,8; štarte 124.500 m: Polič 77:23,2; štarte 125.000 m: Polič 77:41,6; štarte 125.500 m: Polič 78:00,0; štarte 126.000 m: Polič 78:18,4; štarte 126.500 m: Polič 78:36,8; štarte 127.000 m: Polič 78:55,2; štarte 127.500 m: Polič 79:13,6; štarte 128.000 m: Polič 79:32,0; štarte 128.500 m: Polič 79:50,4; štarte 129.000 m: Polič 80:08,8; štarte 129.500 m: Polič 80:27,2; štarte 130.000 m: Polič 80:45,6; štarte 130.500 m: Polič 81:04,0; štarte 131.000 m: Polič 81:22,4; štarte 131.500 m: Polič 81:40,8; štarte 132.000 m: Polič 81:59,2; štarte 132.500 m: Polič 82:17,6; štarte 133.000 m: Polič 82:36,0; štarte 133.500 m: Polič 82:54,4; štarte 134.000 m: Polič 83:12,8; štarte 134.500 m: Polič 83:31,2; štarte 135.000 m: Polič 83:49,6; štarte 135.500 m: Polič 84:08,0; štarte 136.000 m: Polič 84:26,4; štarte 136.500 m: Polič 84:44,8; štarte 137.000 m: Polič 85:03,2; štarte 137.500 m: Polič 85:21,6; štarte 138.000 m: Polič 85:40,0; štarte 138.500 m: Polič 85:58,4; štarte 139.000 m: Polič 86:16,8; štarte 139.500 m: Polič 86:35,2; štarte 140.000 m: Polič 86:53,6; štarte 140.500 m: Polič 87:12,0; štarte 141.000 m: Polič 87:30,4; štarte 141.500 m: Polič 87:48,8; štarte 142.000 m: Polič 88:07,2; štarte 142.500 m: Polič 88:25,6; štarte 143.000 m: Polič 88:44,0; štarte 143.500 m: Polič 89:02,4; štarte 144.000 m: Polič 89:20,8; štarte 144.500 m: Polič 89:39,2; štarte 145.000 m: Polič 89:57,6; štarte 145.500 m: Polič 90:16,0; štarte 146.000 m: Polič 90:34,4; štarte 146.500 m: Polič 90:52,8; štarte 147.000 m: Polič 91:11,2; štarte 147.500 m: Polič 91:29,6; štarte 148.000 m: Polič 91:48,0; štarte 148.500 m: Polič 92:06,4; štarte 149.000 m: Polič 92:24,8; štarte 149.500 m: Polič 92:43,2; štarte 150.000 m: Polič 93:01,6; štarte 150.500 m: Polič 93:20,0; štarte 151.000 m: Polič 93:38,4; štarte 151.500 m: Polič 93:56,8; štarte 152.000 m: Polič 94:15,2; štarte 152.500 m: Polič 94:33,6; štarte 153.000 m: Polič 94:52,0; štarte 153.500 m: Polič 95:10,4; štarte 154.000 m: Polič 95:28,8; štarte 154.500 m: Polič 95:47,2; štarte 155.000 m: Polič 96:05,6; štarte 155.500 m: Polič 96:24,0; štarte 156.000 m: Polič 96:42,4; štarte 156.500 m: Polič 97:00,8; štarte 157.000 m: Polič 97:19,2; štarte 157.500 m: Polič 97:37,6; štarte 158.000 m: Polič 97:56,0; štarte 158.500 m: Polič 98:14,4; štarte 159.000 m: Polič 98:32,8; štarte 159.500 m: Polič 98:51,2; štarte 160.000 m: Polič 99:09,6; štarte 160.500 m: Polič 99:28,0; štarte 161.000 m: Polič 99:46,4; štarte 161.500 m: Polič 100:04,8; štarte 162.000 m: Polič 100:23,2; štarte 162.500 m: Polič 100:41,6; štarte 163.000 m: Polič 100:60,0; štarte 163.500 m: Polič 100:78,4; štarte 164.000 m: Polič 100:96,8; štarte 164.500 m: Polič 101:15,2; štarte 165.000 m: Polič 101:33,6; štarte 165.500 m: Polič 101:52,0; štarte 166.000 m: Polič 102:10,4; štarte 166.500 m: Polič 102:28,8; štarte 167.000 m: Polič 102:47,2; štarte 167.500 m: Polič 103:05,6; štarte 168.000 m: Polič 103:24,0; štarte 168.500 m: Polič 103:42,4; štarte 169.000 m: Polič 104:00,8; štarte 169.500 m: Polič 104:19,2; štarte 170.000 m: Polič 104:37,6; štarte 170.500 m: Polič 104:56,0; štarte 171.000 m: Polič 105:14,4; štarte 171.500 m: Polič 105:32,8; štarte 172.000 m: Polič 105:51,2; štarte 172.500 m: Polič 106:09,6; štarte 173.000 m: Polič 106:28,0; štarte 173.500 m: Polič 106:46,4; štarte 174.000 m: Polič 107:04,8; štarte 174.500 m: Polič 107:23,2; štarte 175.000 m: Polič 107:41,6; štarte 175.500 m: Polič 108:00,0; štarte 176.000 m: Polič 108:18,4; štarte 176.500 m: Polič 108:36,8; štarte 177.000 m: Polič 108:55,2; štarte 177.500 m: Polič 109:13,6; štarte 178.000 m: Polič 109:32,0; štarte 178.500 m: Polič 109:50,4; štarte 179.000 m: Polič 110:08,8; štarte 179.500 m: Polič 110:27,2; štarte 180.000 m: Polič 110:45,6; štarte 180.500 m: Polič 111:04,0; štarte 181.000 m: Polič 111:22,4; štarte 181.500 m: Polič 111:40,8; štarte 182.000 m: Polič 111:59,2; štarte 182.500 m: Polič 112:17,6; štarte 183.000 m: Polič 112:36,0; štarte 183.500 m: Polič 112:54,4; štarte 184.000 m: Polič 113:12,8; štarte 184.500 m: Polič 113:31,2; štarte 185.000 m: Polič 113:49,6; štarte 185.500 m: Polič 114:08,0; štarte 186.000 m: Polič 114:26,4; štarte 186.500 m: Polič 114:44,8; štarte 187.000 m: Polič 115:03,2; štarte 187.500 m: Polič 115:21,6; štarte 188.000 m: Polič 115:40,0; štarte 188.500 m: Polič 115:58,4; štarte 189.000 m: Polič 116:16,8; štarte 189.500 m: Polič 116:35,2; štarte 190.000 m: Polič 116:53,6; štarte 190.500 m: Polič 117:12,0; štarte 191.000 m: Polič 117:30,4; štarte 191.500 m: Polič 117:48,8; štarte 192.000 m: Polič 118:07,2; štarte 192.500 m: Polič 118:25,6; štarte 193.000 m: Polič 118:44,0; štarte 193.500 m: Polič 119:02,4; štarte 194.000 m: Polič 119:20,8; štarte 194.500 m: Polič 119:39,2; štarte 195.000 m: Polič 119:57,6; štarte 195.500 m: Polič 120:16,0; štarte 196.000 m: Polič 120:34,4; štarte 196.500 m: Polič 120:52,8; štarte 197.000 m: Polič 121:11,2; štarte 197.500 m: Polič 121:29,6; štarte 198.000 m: Polič 121:48,0; štarte 198.500 m: Polič 122:06,4; štarte 199.000 m: Polič 122:24,8; štarte 199.500 m: Polič 122:43,2; štarte 200.000 m: Polič 123:01,6; štarte 200.500 m: Polič 123:20,0; štarte 201.000 m: Polič 123:38,4; štarte 201.500 m: Polič 123:56,8; štarte 202.000 m: Polič 124:15,2; štarte 202.500 m: Polič 124:33,6; štarte 203.000 m: Polič 124:52,0; štarte 203.500 m: Polič 125:10,4; štarte 204.000 m: Polič 125:28,8; štarte 204.500 m: Polič 125:47,2; štarte 205.000 m: Polič 126:05,6; štarte 205.500 m: Polič 126:24,0; štarte 206.000 m: Polič 126:42,4; štarte 206.500 m: Polič 127:00,8; štarte 207.000 m: Polič 127:19,2; štarte 207.500 m: Polič 127:37,6; štarte 208.000 m: Polič 127:56,0; štarte 208.500 m: Polič 128:14,4; štarte 209.000 m: Polič 128:32,8; štarte 209.500 m: Polič 128:51,2; štarte 210.000 m: Polič 129:09,6; štarte 210.500 m: Polič 129:28,0; štarte 211.000 m: Polič 129:46,4; štarte 211.500 m: Polič 130:04,8; štarte 212.000 m: Polič 130:23,2; štarte 212.500 m: Polič 130:41,6; štarte 213.000 m: Polič 130:60,0; štarte 213.500 m: Polič 130:78,4; štarte 214.000 m: Polič 130:96,8; štarte 214.500 m: Polič 131:15,2; štarte 215.000 m: Polič 131:33,6; štarte 215.500 m: Polič 131:52,0; štarte 216.000 m: Polič 132:10,4; štarte 216.500 m: Polič 132:28,8; štarte 217.000 m: Polič 132:47,2; štarte 217.500 m: Polič 133:05,6; štarte 218.000 m: Polič 133:24,0; štarte 218.500 m: Polič 133:42,4; štarte 219.000 m: Polič 134:00,8; štarte 219.500 m: Polič 134:19,2; štarte 220.000 m: Polič 134:37,6; štarte 220.500 m: Polič 134:56,0; štarte 221.000 m: Polič 135:14,4; štarte 221.500 m: Polič 135:32,8; štarte 222.000 m: Polič 135:51,2; štarte 222.500 m: Polič 136:09,6; štarte 223.000 m: Polič 136:28,0; štarte 223.500 m: Polič 136:46,4; štarte 224.000 m: Polič 137:04,8; štarte 224.500 m: Polič 137:23,2; štarte 225.000 m: Polič 137:41,6; štarte 225.500 m: Polič 138:00,0; štarte 226.000 m: Polič 138:18,4; štarte 2

KINO

SPORED ZA TOREK

KINO UNION: slovenski film «KRALA» Režija Andrej Elenz in Kres...

KINO KOMUNA: francoski film «PRIMER DR. LAURENTA» Režija: Jean Paul Le Chano...

KINO SOKA: Jugoslovanska kinoteka predvaja franc. film «CLOVEK ZVER»...

KINO SOKA: Italij. film «LA STRADA» Režija: Federico Fellini...

KINO SOKA: ameriški barvi film «PONY EXPRESS»...

KINO SOKA: ameriški barvi film «DVA FANT»...

KINO SOKA: ameriški barvi film «DVA FANT»...

KINO SOKA: ameriški barvi film «DVA FANT»...

SOLSTVO

RAZPIS Svet za solstvo OLO Ljubljana sporoča v zvezi z razpisom...

OBJAVE OBVESTILO Rudniki svinec in topilnica Mežica...

MARIBOR Turek, 11. novembra. Dežurna lekarna: «Planinka»...

NARODNO GLEDALIŠČE Ob 19. Smetana «Prodana nevesta»...

NARODNO GLEDALIŠČE Ob 15. Gorinski «Silni bič»...

Kemična tovarna Podnart SPREJME V SLUŽBO: 2 tehnika - kemika in pravnika...

PONUDBE NA UPRAVO PODJETJA 6850-R

MALI OGLASI GOSPODINSKO POMOČNICO, dobro kuharico k 3-clanski pogoji...

UMRL JE DOLGOLETNI ČLAN NASEGA KOLEKTIVA JANEZ PODBORŠEK UPOKOJENEC...

Sobota, 15. nov. ob 20: Br. Nušič: «Gospa ministrica», veseloigra. Premiera. Red A. Vstopnice so tudi v prodaji.

RAZPISI RAZPIS Komisija za uslužbene zadeve Občinskega ljudskega odbora...

UPRAVNIKA MESTNE KNJIŽNICE (filozofska fakulteta, oddelek za slavistiko ali oddelek za filozofijo)

Jugoslovanska loterija Poročilo o žrebanju 154. kola, ki je bilo 10. novembra v Zaječaru.

Table with 2 columns: Amount (20, 1000, 71, 761, 1681, 22391, 25411, 44221, 071401, 446461, 272, 542, 07802, 18392, 51032, 57042, 563, 713, 6973, 9923, 37363, 65773, 74323, 88993, 14, 1884, 04114, 88944, 037764, 685, 42715, 98175, 517435, 16, 800, 8, 8, 6258, 11968, 51418, 96068, 179, 429, 27929, 95729, 124289, 37819)

Kemična tovarna Podnart SPREJME V SLUŽBO: 2 tehnika - kemika in pravnika

PONUDBE NA UPRAVO PODJETJA 6850-R

MALI OGLASI GOSPODINSKO POMOČNICO, dobro kuharico k 3-clanski pogoji...

UMRL JE DOLGOLETNI ČLAN NASEGA KOLEKTIVA JANEZ PODBORŠEK UPOKOJENEC...

ZA OTROŠKO KOZO PAUR VOJA NAJBOLJA KREMA! Ce ne preprečite razvoja gličnega lišaja med prsti nog, se bodo pojavile bele razpoke...

ANTON LENARČIČ upokojenec Na zadnjem pot ga bomo spremenili v sredo, 12. novembra 1958...

LOJZETA ROZMANA računovodjo Pogreb blagoga pokojnika bo v sredo, 12. novembra ob 15. uri...

dr. IVO AMBROZIČ lekarnar v Postojni Do pogreba, ki bo v Ljubljani v četrtek, 13. novembra 1958...

RADO VIVOD davčni upravitelj v pokojju Na zadnji poti ga bomo spremenili v sredo 12. novembra 1958...

MIHAEL GREBENSEK nadzornik proge v pokojju Posmrtno ostanke dragoga pokojnika bomo prepeljali iz Novega mesta...

UMRLA JE NAŠA DRAGA SESTRA IN TETA JULIJANA DEZMAN roj. VALANT

UMRLA JE NAŠA DRAGA SESTRA IN TETA JULIJANA DEZMAN roj. VALANT

UMRLA JE NAŠA DRAGA SESTRA IN TETA JULIJANA DEZMAN roj. VALANT

KOLENDAR Turek, 11. novembra: Martini. Sreda, 12. novembra: Emil. Dne 11. novembra 1821 se je rodil ruski pisatelj in mošter psihološkega romana Fjodor Mihajlovič Dostojevski...

UMRL JE NAŠ DRAGI ATA JOZE KOLAR mizarški mojster na Vranskem Od njega se bomo poslovili na Vranskem...

ANTON LENARČIČ upokojenec Na zadnjem pot ga bomo spremenili v sredo, 12. novembra 1958...

LOJZETA ROZMANA računovodjo Pogreb blagoga pokojnika bo v sredo, 12. novembra ob 15. uri...

dr. IVO AMBROZIČ lekarnar v Postojni Do pogreba, ki bo v Ljubljani v četrtek, 13. novembra 1958...

RADO VIVOD davčni upravitelj v pokojju Na zadnji poti ga bomo spremenili v sredo 12. novembra 1958...

MIHAEL GREBENSEK nadzornik proge v pokojju Posmrtno ostanke dragoga pokojnika bomo prepeljali iz Novega mesta...

UMRLA JE NAŠA DRAGA SESTRA IN TETA JULIJANA DEZMAN roj. VALANT

UMRLA JE NAŠA DRAGA SESTRA IN TETA JULIJANA DEZMAN roj. VALANT

DNE 10. NOVEMBRA 1958 JE UMRL ZVESTI, POZRTVOVALNI SODELAVEC ALOJZIJ ROZMAN KNJIGOVODJA OKRAJNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE...

UMRLA JE NAŠA DRAGA SESTRA IN TETA JULIJANA DEZMAN roj. VALANT

UMRLA JE NAŠA DRAGA SESTRA IN TETA JULIJANA DEZMAN roj. VALANT

UMRLA JE NAŠA DRAGA SESTRA IN TETA JULIJANA DEZMAN roj. VALANT

UMRLA JE NAŠA DRAGA SESTRA IN TETA JULIJANA DEZMAN roj. VALANT

Pri Pasternakovih v Oxfordu

Roberta Cowell, o kateri so časopisi pred leti poročali, da je z operativnim posegom spremeniila spol — prej je bil Robert Cowell odličen letalec britanskega vojnega letalstva — je po treh letih vztrajnega prizadevanja dobila vendarle dovoljenje, da sme nastopiti službo kot poskusni letalec. Prvo preizkušnjo je odlično prestala in kaže, da kot žena ni nič manj pogumna, kot je bila prej kot mož.

Nekega večera v avgustu je Pasternakov bratranec in svak v isti osebi — osemdesetletni starček čilega duha — pri odhodu z obiska zapeljal z avtomobilom čez čvrtično gredico moje angleške gostiteljice. Po obupnih naporih in zadregi mu je uspelo, da je razril še drugo gredico in ob »sladkem« nasmehu gostiteljice »Nič ne delodpeljal svojo dvajset let mlajšo ženo domov. Medtem ko je angleška dama ob pogledu na uničeni vrt obupavala, sem vpisal v zvezek vtisov: Vera Pasternak, sestra slavnega sovjetskega pesnika in pisatelja ter njen mož, tudi pisateljev sodrodnik, bivši bančni ravnatelj. Pri osemih križih odstopa v avtobusu prostor dvajsetletnim

dekletom in jn. hoče plačati celo vozni listek. Mislil je mesec in v Oxfordu so razgrabili »Doktorja Zivaga-Ličen omoč, v katerem je bila knjiga s posvetilom prijateljice sestre, je prispel tudi v našo hišo hkrati s povabilom na večerjo k Pasternakovim. V radiu, na televiziji in v pogovorih so vedno pogosteje omenjali Pasternakovo ime. »Ste že brali 'Doktorja Sivoda'?« Da, začela sem, pa sem končala šele drugo poglavje. Oh, ta ruska imena! Morda si bom med večerjo mogel razjasniti pojme o »aferi Pasternake. Preprosta angleška hišica, stene s portreti slikarjev in glasbenikov iz Pasternakove rodbine ter s sliko pisatelja

Britanski mornarji so kaj nenavadno preizkušali učinek nove tablete proti morski bolezni, ki jo hotelo vpejati v vojno mornarico. Skupina prostovoljcev se je dobro najdelo, potem so morali mornarji v bazen in so se držali rešilnega čolna, ki so ga umetni valovi premetavali tri ure kot v najhujšem viharju. Tablete so menda odlične!

Povedali so mi, da so Borso že večkrat povabili k sebi v Anglijo, toda Pasternak moč zapustiti Rusije. Kaže, da ne davne izjave torej ni napisal pod pritiskom. Seveda smo si mnogo pogovarjali o njegovih knjigi ter o Nobelovi nagradi, ki se mu je obetala. Večerja se je bližala koncu. Poslovili smo se. Vera Pasternakova se je v drdrajoči angleščini, ki se ji še vedno pozna slovanski naglas zahvaljevala za obisk Stari dobrodušnež je ženskam poljubljal roke. Po dveh tednih sem nepričakovano dobil pošto iz Rusije. Pisal mi je Pasternak! S pis-mom mi je poslal nekaj ruskih vžigalnih škatic. Med večerjo sem bil omenil njegovemu »vaku, da jih zbiram...
Vilko Novak

Pogrebni jazz orkester
Dvajsetletni sin nemškega milijonarja — imena policija ni hotela objaviti — je napravil samomor z lovsko puško. Pred smrtjo je posnel na magnetofonski trak svoj zagovor. Povedal je, da je imel vsega v izobilju: avto, jadrnico, vilo, skratka vse, česar si more človek požele. Nazadnje se je naveličal takega življenja in se je odločil za smrt. Njegova zadnja želja je bila, da bi mu nad oprlim »obom igral jazz orkester plesno glasbo. Starši so njegovi poslednji volji ustregli.

NARAVA ČUDEŽE

Katastrofalni mraz pozimi leta 1956 je uničil v francoski provinci Garde skoro vse oljčne nasade in gozdove oljk, ki so prinašali prebivalstvu velike dohodke. Sadjarski strokovnjaki so ugotovili, da je pozeba uničila več sto tisoč oljk, ki nikoli več ne bodo obrodile. Kmetje se še niso bili odločili, ali naj posekajo posušena drevesa, ko so oljke v začetku letošnjega aprila pričele zeleneti in nastavile obilen plod. To se je zgodilo v picnem tednu. Spričo tega dogodka je prihitelo

Jrobiž
Tretja avenija v New Yorku je znana kot ulica antikvatarov. Te dni se je v enega lokalov vselila trgovina z modernim pohištvo ter je duhoviti trgovci dal v izlozbo napis: »Prihodnje antikvitet«.
Največ verzi imajo filme o Tarzanu. Od leta 1932 so posneli 32 Tarzanovih filmov z 11 različnimi Tarzani v glavnih vlogah. Najbolj priljubljen je bil John Weissmüller.
Nemški psihološki zavod je zvedel anketo med uradniki. Kakšne šefe si želijo 85 odstotkov tanc si želijo redkobesedne šefe, 74 odstotkov daje prednost starejšim in poročenim, 79 odstotkov ne želi privatnih stikov z nadrejenimi.
Zahodnoevropska javnost ostro kritizira zunanjo ministrico von Brentano, ker je porabil 794.900 DM za popravilo in dozdnavo svoje vile. V villi je bilo 484 m² stanovanjske površine kar ministru ni zadostovalo in si je dal dozdnavati še dva prizidka. Tako je povečal stanovanje še za enkrat. Vrt okoli vile obsega 10.000 m². Stroški za prezdnavo stredo iz državnega proračuna, ker minister trdi, da mu je tako stanovanje potrebno za reprezentanco.

VELIKA STAVA

262. Napeto je premišljal, kako bi enkrat mogel povedati zanimivejšo zgodbo, kakor pa jih je Jim vedno stresal kar iz rokava. In spomnil se je storije, ki so jo pripovedovali doma o stricu Tomu. »To ni nič!« je veselo zaklical. »Le poslušaj, kaj se je pripetilo mojemu stricu. Nikar ne misli, da je samo tvoj stric velik lovec!«

263. »Pomisi, nekega zimskega dne se mu je na lovu nenadoma vdrl pod nogami in pod seboj je zautil nekaj mehkega. Tisto mehko se je dvignilo — in nenadoma je moj stric okobal sedel na velikem črnem medvedu, ki je ves prepiščen drvel navzdol po zasneženem bregu!« »Jezdec na medvedu?« je nekoliko neverno vprašal Jim. »Je to res?«

264. »Seveda!« je zatrdil Peter. »In več kaj je naredil stic? Pripravil je svoj dolgi lovski nož in ko se je naveličal čudne ježe, ga je zasadi medvedu v tinitnik!« Jim je molčal. »Kaj ne verjameš?« je vprašal Peter malce užaljeno, čeprav je vedel, da je zgodba čista lovski latinščina. Jim ga je le postrani pogledal in zagodel: »Hm, hm!«

1	2	3	4	5	6	7
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						

VOBORAVNO: 1. mesta v Toškapi, po katerem ima ime ročno strelno orožje, 8. trden, pogumen, 9. skandinavsko denarne enote, 10. glavno mesto Latvije, 11. začetnik dirzema ljubljanske opere, 12. vzdevek Goethejeve mitre, 13. švicarski prakanten, 15. pirtidnica, 15. prebivaliec ozemlja ob Črnem morju v starem veku, 16. menična poročna, 17. mrzla mesna jed, 19. smrtni boj.
NAVPIČNO: 1. zemljepisno ozokrožen del države, 2. rudarsko mesto na Noiraniskem, 3. enotnost, 4. utežna mera, 5. bližnji sorodnik, 6. taj dvočlanski, 7. nauk o analizi, 11. podsekretar v Tajnistvu za zunanje zadeve FLRJ (dr. Jozef), 13. povelja, 15. ime raziskovalca Hedina, 16. zračno letovišče v Pirinejih, 18. kem. znak za srebro.

Zgodovina pralnih strojev

Pred nedavnim je neka francoska ustanova izvedla anketo, ki je dala nepričakovane izide. Pprašali so Francoze, kaj bi torili, če bi se plače nenadoma povečale za 20 odstotkov. Največ ljudi se je odločilo za lakup pralnega stroja, prav enako število za hladilnik, veliko manj pa za avto, televizijo in počitnice. Zanimiv je tudi sledeči podatek: leta 1947 je bilo v Franciji kakih deset tisoč pralnih strojev (pri nas jih je danes veliko več). Letos pa jih imajo že čez dva milijona. Pri poplavi pralnih strojev, ki uspešno prodirajo tudi k nam, se človek z začudenjem sprašuje, kako da niso pralnega stroja izumili že prej.

V resnici pa so imeli patent za pralni stroj že leta 1691 v Londonu. Srečni lastnik je bil neki Tyzache. Stroj so uporabljali samo za pranje volne v velikih tekstilnih tovarnah in nihče se ni spomnil, da bi z njim pral tudi perilo. Prvi, ki so z njim prali perilo, so bili Francozi. Napoleon ga je dobil za poročno darilo. Pred zbranim radovednim dvotom je tovarnar opral nekaj najfinjših Napoleonovih srajc. Vsi časopisi, zlasti znani »Le Moniteur«, so stroj na vso moč hvalili, toda minilo je še 150 let, da se je uveljavil v Franciji.

Vprašali so več ljudi, zakaj niso hoteli uporabljati pralnega stroja. Odgovori kažejo, da je vzrok predvsem psihološki. Zena nekega danskega diplomata je razložila: »Uporabili smo ga trikrat, nato pa smo ga postavili na podstrešje. Vse je bilo preveč avtomatično.« Stara dama iz nekega francoskega trga pa je odločno rekla: »Že 50 let s sama perem rjuhe in upam, da si jih bom prala do smrti. Mladá manekenka iz Pariza je vzdihnila: »Kadar perem svoje perilo, si nataknem gumijaste rokavice, ker se bojim, da bi ga strgala z nohti. In vi hočete, da naj ga zaupam kovinskim pošastim?«

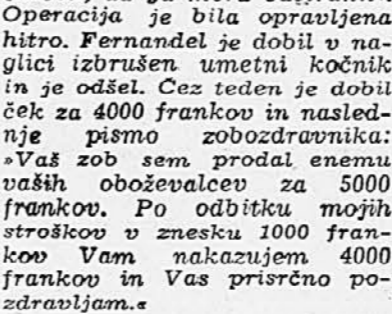
RESITVE SOBOTNE KRIZANKE
VODORAVNO: 1. Skoda, 6. Sveboda, 8. teža, 9. vs, 10. oda, 11. rok, 12. Jostip (stritar), 13. pike, 14. akrobat, 16. atlet.

V Ameriki pralni stroj že leta 1920 ni bil posebnost. Zakaj je Evropa potem toliko časa čakala? Neke časopis je skušal najti odgovor na to vprašanje.

Izotopi v tovarni »Djuro Djaković«
Tovarna Djuro Djaković v Slavonskem Brodu je izpolnila kontrolo proizvodnje. Izdelke pregledujejo z ultra zvokom in magnetofluskom. Pred kratkim pa je dobila radioaktivna izotopa kobalt 60 z jakostjo 750 milicurijev in cezij 137 z jakostjo 2 milicurija. Izotopa bodo uporabljali za pregled kakovosti tovarniških izdelkov.

NOCNO SREČANJE

Pri takšni miselnosti seveda ni čudno, če je sele v drugi polovici dvajsetega stoletja odklenkalo revmatizmu, ki je toliko stoletij krivencil členke od luga razjetih rok številnih peric.

265. »Pst!«
»Pst!«

Tihor slobokol

Glasba je utihnila. »Možje z Walrusa,« je sladko dejal drhteči glas, »uživajte, dokler morete, zakaj neskončnost se razteza daleč daleč. Mislite na svoje ljube, toda nikar jim ne poskusite pisati, ker pisem ne boste mogli odposlati nikoli več. Spomnite se vseh misli, ki vam jih bodo zama na posvečali, in pisem, ki jih bodo napisale vaše žene in dekleta in na katera ne bo odgovorov — spomnite se pisem žena in deklet, ki še mislijo na vas in ki vam pišejo!« Končala je z glasnim posmehom, skorajda z režanjem. Se nikoli nisem slišal kaj tako zlobnega. »Izključite ta prekleti radio! Kohler, zapomnite si, kaj sem vam povedal!« Divje sem se obrnil in spet splezal na most; v glavi mi je divjala tolikšna zmeda, da bi bil najraje sam. Moral sem premisliti. Pred odhodom ni na Midway, pa tudi na ladji nihče vedel, kam smo namenjeni — niti Jim ne. Toda japonsko propagandno ministrstvo je nekako zvedelo, da je tista podmornica, ki se prav zdajle mudi ob Kyushuju, Walrus. Kapitan Blunt je že namignil, da ga skrbi, ker je videti, da ima Bungo Pete nekatere nerazumljivo zanesljive vire informacij; zdaj sem razumel, za kaj gre. Pojasnilo je bilo samo eno: vohuni v Pearl Harboru! Kar pa zadeva Pearl Harbor, so samo ComSubPac, kapitan Blunt in še dva člana njegovega štaba vedeli, kam so nas poslali, še nekaj drugih pa je morda uganilo, kam drži naša pot; a kako so mogli napovedati podobno smer tako natančno? To je moralo biti kaj več kakor ugibanje. Ne, če se ne bo pokazalo kako drugo razumno pojasnilo, je to gotovo napaka naše varnostne službe v Pearlu. To je bil strašen, vendar neizogiben zaključek. Potem se mi je vsilila druga misel: še vedno nismo odkrili pravih vzrokov za napake pri torpedih. Ali utegne biti med tema dvema dejstvom kakšna zveza? Ali so tudi te napake sad vohunjenja ali sabotaže? Hodil sem sem in tja po kadilnem krovu, obračal ta redka dejstva, ki so mi bila očitna, tako in drugače in čutil na čelu hladni nočni vetrič, ki je bil v popolnem nasprotju z mojo prav nič hladno notranjostjo. Kljub svarilom, ki jih nisem mogel pozabiti, se ni tisto noč, pa tudi naslednji dan, zgodilo nič omembe vrednega. Vendarle sem napeto razmišljal. Ko smo spet izpluli na površje, je nastala v opravkih na površju precejšnja sprememba. V odpadkih, ki smo jih navadno metali čez krov, je bilo nekaj skrbno pripravljenih papirjev, na katerih je bilo natisnjeno ime ladje Združenih držav Octopus; nekaj jih je bilo uradnega videza, nekaj pa takih, ki bi utegnili ostati od zasebnega dopisovanja. Quin, ki je uganil, za kaj gre, je naredil celo gumijasti žig z imenom Octopus, ki je bil precej veren posnetek pravega. Vse sledi po Walrusu smo skrbno zabrisali. Vreče z odpadki smo kakor navadno vrgli čez krov, kjer so kakor navadno splavale v naš razor in se kakor navadno počasi prepajale z vodo. Kakor sme sumil — pozneje je preiskava dokazala, da je res tako — nekatere vreče niso bile dovolj obtežene. Možnost, da bi ostala katera izmed njih precej dolgo na površju, je bila precejšnja. V naši podmornici tedaj ni bilo več podmornice, ki bi se imenovala Octopus. To ime smo izbrali prav iz tega vzroka, pa tudi iz čiste sentimentalnosti. To, da je kapitan spremenil Walrusovo ime v ime svoje stare ladje, Octopusa, je postalo na ladji zelo dobra šala. Nikomur nisem povedal, da ponoči redno obiskujem radijski oddelek, si natikam slušalke, jih vključujem v posebni sprejemnik in skrivoma poslušam program Tokijske vrtnice. Nekajkrat me je tako razjezila, da sem bil čisto ob sapo. a Octopus ni omenila nikoli, pa tudi Walrusa ne. Zazdelo se mi je, da zapravljamo čas in moči, zakaj možje so morali zelo skrbno pregledovati vse, kar so stlačili v vreče za odpadke. Quin pa je moral vsak dan skrbno izdelati uradne papirje Octopusa. A do odhoda z operacijskega področja smo še dalje skrbeli, da je bilo narejeno vse, kakor je bilo domenjano. Pravzaprav nam ni preostalo veliko časa. Imeli smo še teden dni ali nekaj več in zdelo se je, da se bomo morali tokrat zadovoljiti s plenom treh ladij. Minilo je teden dni.

Ves čas nismo videli drugega kot nekaj letal in ribiških čolnov. Samo dva dni pred tistim, ko naj bi zapustili področje, pa smo ujeli stik na radarju. Noč je bila neprijetna. Temno je bilo kot v rogu, zdaj pa zdaj sej e ulil dež, po morju pa so se valjali visoki, grobi valovi. Za ta letni čas je bilo nenavadno toplo; ladja se je nepravilno zibala, mi pa smo počasi križarili sem in tja. Stroji so polnili naša akumulatorja. »Stik na radarju!« Tisto, kar so opazili na radarju, je po sreči ujel tudi O'Brien. Bil je to visok zvok, ki je bil podoben pozivu na boj. »Zdi se mi, da je konvoj!« je rekel O'Brien. »Vsi na zasledovalne položaje!« je rekel Keith, ki je stal na sprednjem delu mostu oblečen v nepremočljivo obleko. Pat Donnelly, ki je bil na straži skupaj s Keithom, je stal zadaj na kadilnem krovu, jaz pa poleg njega. V eni sekundi sem bil pri Keithu. »Kakšen je položaj?« »Obrnil sem krmilo. Čez eno minuto nam bo natančno za krmo!« Veliki stroj je zahropel in zakašljajal; nato je naredil isto še drugi. Štiri izpušne cevi so pričele metati saje, vodo in tanke curke dima izmenoma pod vodo in nad njo. »Resnični položaj je skoraj natanko proti severu, kapitan!« Keith je razmišljal namesto mene. »Zdaj plovemo naravnost proti jugu, še vedno s tretjino vse hitrosti.« Spet sem odšel na svoje prejšnje mesto in si ogledal morje za našo krmo. Skozí daljnogled ni bil videti ničesar, niti najmanjšega sledu po odsevu, ki se je tvoril tam, kjer sta se nadaljnem in nerazločnem obzorju stikala nebo in voda. Walrus se je potoglavlo optekel in v premočeno obleko mi je udaril val toplega, vlažnega vetra. Široko sem se ustopil, rahlo skrčil kolena in se tako prilagodil sunkovitemu premikanju ladje. Z daljnogledom pred očmi sme pazljivo preiskal vse obzorje ali vsaj pas, kjer se mi je zdelo, da naj bi obzorje bilo. Ko sem že skoraj spustil daljnogled, me je zbedel v oči majhen črn predmet, ki se je nenadoma pojavil v mojem vidnem področju in prav tako naglo izginil. Bilo je samo stojalo za svetilko na krmi.